

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster, upphävande av 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen samt upphävande av 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att en lag om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster ska stiftas. Syftet med denna lag är att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Genom denna lag förtydligas strukturerna för anordnandet av statens informations- och kommunikationsteknik genom administrativ samordning av statens informations- och kommunikationstekniska funktioner. Genom lagen skapas också ramar för anordnandet av enhetlig produktion och användning av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Den föreslagna lagen innehåller centrala bestämmelser om den servicecentral som ska tillhandahålla statens grundläggande informationstekniktjänster och informationssystemtjänster, samt allmänna bestämmelser om anordnandet av statens övriga gemen-

samma tjänster. Den föreslagna lagen innehåller även bestämmelser om skyldigheten att använda gemensamma tjänster och om de kvalitetskrav som ställs på tjänsterna.

I propositionen föreslås det vidare att 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen ska upphävas. Bestämmelserna i denna paragraf överförs till den föreslagna nya lagen.

Dessutom föreslås det att 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret ska upphävas. Denna bestämmelse blir onödig eftersom avsikten är att bestämmelser om tillhandahållarna av sådana gemensamma elektroniska stödtjänster för service och förvaltning som avses i momentet ska utfärdas med stöd av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning	3
2.2 Praxis.....	6
2.3 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet.....	7
2.4 Bedömning av nuläget	9
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
3.1 Målsättning och alternativ.....	11
3.2 De viktigaste förslagen.....	13
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	15
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	17
4.3 Konsekvenser för företagen	20
4.4 Konsekvenser för personalen	22
4.5 Konsekvenser för miljön.....	24
4.6 Samhälleliga konsekvenser	24
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	25
5.1 Beredningsskeden	25
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	26
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	29
DETALJMOTIVERING	30
1 LAGFÖRSLAG	30
1.1 Lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.....	30
1.2 Lagen om upphävande av 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen.....	42
1.3 Lagen om upphävande av 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret	44
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	44
3 IKRAFTTRÄDANDE	44
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	44
LAGFÖRSLAGET	48
Lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster	48
Lagen om upphävande av 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen	53
Lagen om upphävande av 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret	54

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Målsättningen med denna proposition är att reglera anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Syftet med den föreslagna lagen är att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Med hjälp av lagen förtydligas strukturerna för anordnandet av statens informations- och kommunikationsteknik genom administrativ samordning av statens informations- och kommunikationstekniska funktioner. Genom lagen skapas också ramar för anordnandet av en enhetlig produktion och användning av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Den föreslagna lagen är en speciallag i förhållande till lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (informationsförvaltningslagen, 634/2011). Den föreslagna nya lagen kommer tillsammans med informationsförvaltningslagen att utgöra en helhet inom den allmänna lagstiftningen, som reglerar styrningen av de informations- och kommunikationstekniska tjänster vars styrning och administration staten svarar för, tjänsternas interoperabilitet samt tjänsterna och anordnandet av dem. Den föreslagna lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster innehåller också centrala bestämmelser om den servicecentral som ska tillhandahålla statens informations- och kommunikationstekniska tjänster. Anordnandet av dessa tjänster samt regleringen av tjänsternas produktion och användning är en central metod för uppnåendet av de målsättningar som anges i propositionen. Till statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster hör enligt den föreslagna lagen även gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning. Genom den föreslagna lagens bestämmelser fastställs de lagstiftningsmäs-

siga ramarna såväl för anordnandet av gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informations-systemtjänster som för anordnandet av andra gemensamma tjänster som kan betraktas som branschberoende tjänster. Med stöd av den föreslagna lagen ska alla tjänster som anses höra till statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster produceras enligt en enhetlig styrningsmodell och med iakttagande av gemensamma krav på tjänsternas kvalitet. I propositionen föreslås det också att bestämmelserna i informationsförvaltningslagens paragraf om gemensamma tjänster ska överföras till den nya lagen, eftersom denna paragraf i fråga om sitt innehåll utgör en del av den författningshelhet som berör anordnandet av tjänsterna.

I propositionen föreslås det dessutom att 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret ska upphävas. Denna bestämmelse blir onödig eftersom avsikten är att bestämmelser om tillhandahållarna av sådana gemensamma elektroniska stödtjänster för service och förvaltning som avses i momentet ska utfärdas med stöd av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

Informationsförvaltningen och de därmed anknutna informations- och kommunikationstekniska uppgifterna inom statsförvaltningen har ordnats enligt flera olika verksamhetsmodeller inom olika förvaltningsområden och vid olika ämbetsverk. Informationsförvaltningen har inte reglerats särskilt i de författningar som berör statsförvaltningen och förvaltningens organisering. I allmänhet finns bestämmelser om anordnandet av informationsförvaltningen i ämbetsverkets arbetsordning. I de fall där de uppgifter som berör informationsförvaltningen inom ett visst förvaltningsområde har anförtrotts en servicecentral, har antingen en förordning el-

ler en lag utfärdats om servicecentralen och dess verksamhet.

I 18 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) finns bestämmelser om god informationshantering. För att införa och genomföra en god informationshantering ska myndigheterna enligt denna paragraf se till att dess handlingar och datasystem samt uppgifterna i dem är behörigen tillgängliga, användbara, skyddade och integrerade samt sörja även för andra omständigheter som påverkar kvaliteten på uppgifterna.

Syftet med lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011), dvs. informationsförvaltningslagen, är att effektivisera verksamheten inom den offentliga förvaltningen samt förbättra de offentliga tjänsterna och deras tillgänglighet genom att föreskriva om styrning av informationsförvaltningen och om främjande och säkerställande av informationssystemens interoperabilitet inom den offentliga förvaltningen. I lagen regleras skyldigheterna för vissa myndigheter inom den offentliga förvaltningen då de sköter uppgifter som hänför sig till informationsförvaltningen.

Enligt lagen om jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral (1200/1992) är Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral en serviceenhet som lyder under jord- och skogsbruksministeriet och vars uppgift är att 1) producera och publicera statistik enligt lagen om landsbygdsnäringsstatistik (1197/1996) samt producera tjänster i anslutning till statistikföring och informationsförsörjning, 2) föra i lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) avsedda register, och 3) producera experttjänster för informationsförvaltning inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Informationstjänstcentralen ska i sin verksamhet arbeta för att nå de mål som jord- och skogsbruksministeriet uppställer samt utföra de utrednings-, undersöknings- och uppföljningsuppdrag som ministeriet särskilt gett den. Informationstjänstcentralen kan producera och sälja tjänster även till kunder utanför jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Enligt lagen om Finlands miljöcentral (1069/2009) är Finlands miljöcentral en

forsknings- och utvecklingscentral inom miljöområdet, som är underställd miljöministeriet. Finlands miljöcentral stöder bedömningen och valet av mål och medel för en hållbar utveckling samt verkställandet av miljöpolitiken. Finlands miljöcentral sköter dessutom vissa uppgifter i samband med nyttjandet och vården av vattentillgångarna inom jord- och skogsbruksministeriets verksamhetsområde. Vid utförandet av dessa uppgifter ska Finlands miljöcentral enligt 1 § 2 mom. i den nämnda lagen bl.a. särskilt upprätthålla och utveckla datasystem, informationslager och informationstjänster inom verksamhetsområdet.

Enligt 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret (305/1991) kan statskontoret även tillhandahålla den offentliga förvaltningen gemensamma elektroniska stödtjänster för service och förvaltning. Vid Statskontoret finns enligt 1 a § i statsrådets förordning om statskontoret (1155/2002) också Statens IT-servicecentral, som producerar ministeriernas gemensamma informations- och kommunikationstekniktjänster samt de gemensamma eller för omfattande bruk avsedda informations- och kommunikationstekniktjänster som erbjuds hela statsförvaltningen. Statens IT-servicecentral kan även producera andra informations- och kommunikationstekniktjänster för ministerierna. De gemensamma elektroniska stödtjänster för service och förvaltning som är avsedda för den offentliga förvaltningen och som Statskontoret och Statens IT-central producerar regleras i den statsrådsförordning (393/2009) som utfärdats med stöd av 2 § i lagen om statskontoret.

Enligt 1 § i statsrådets förordning om Förvaltningens IT-central (810/2007) har denna central bl.a. till uppgift att producera data- och kommunikationstekniska tjänster för inrikesministeriet och andra ämbetsverk och inrättningar inom förvaltningsområdet. Förvaltningens IT-central kan dessutom producera motsvarande tjänster också för andra statliga ämbetsverk och inrättningar i enlighet med de allmänna utvecklingslinjerna för statens informationsförvaltning och upphandling så som avtalats om produktion av tjänster i serviceavtalen med ämbetsverken och inrättningarna.

Verksamheten vid Regionförvaltningens enhet för informationsförvaltningstjänster (AHTI) regleras i 29 § i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna (906/2012). Enligt denna paragraf har närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, regionförvaltningsverken samt magistraten en gemensam enhet för informationsförvaltningstjänster vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax.

AHTI svarar enligt paragrafen för 1) tekniskt underhåll samt användar- och kundrådgivning i anslutning till de gemensamma elektroniska tjänsterna, 2) tekniskt underhåll och användarrådgivning i anslutning till ärende- och dokumenthanteringssystemen, 3) produktion och underhåll av system för de gemensamma tjänsterna och kärnfunktionerna samt utbildning i samband med dem, 4) genomförande av gemensamma utvecklingsprojekt och deltagande i sådana, 5) anordnande av användarutbildning, 6) grundläggande informationsteknik till den del som gäller förvaltningen, samt 7) andra uppgifter som föreskrivs för eller åläggs enheten.

Den nya lagen om Rättsregistercentralen (625/2012) trädde i kraft 1.4.2013. Syftet med denna lag var att omorganisera produktionen av informationsförvaltningstjänster inom justitieministeriets förvaltningsområde så att tjänsterna produceras vid två särskilda ämbetsverk. Vissa uppgifter som tidigare hört till Justitieförvaltningens datateknikcentral överfördes till Rättsregistercentralen. Efter den strukturreform som lagens ikraftträdande medförde koncentrerar sig Justitieförvaltningens datateknikcentral på att producera sådana grundläggande informationstekniktjänster som möjliggör verksamheten inom förvaltningsområdet. Datateknikcentralen ska däremot inte längre sköta uppgifter som hör till underhållet eller utvecklandet av informationsförvaltningen eller informationssystemen. I samband med lagreformen gjordes behövliga ändringar i 2 § i statsrådets förordning om justitieförvaltningens datateknikcentral (1035/2005), som innehåller bestämmelser om datateknikcentralens uppgifter. Enligt den reviderade förordningen har Justitieförvaltningens datateknikcentral till uppgift att sörja för upphandling, underhåll och utveckling av grundläggande informationsteknik för

ministeriet och ämbetsverken inom dess förvaltningsområde samt vid behov även för andra statliga ämbetsverk i enlighet med vad som bestäms i serviceavtalen. Justitieförvaltningens datateknikcentral producerar själv de tjänster som behövs eller skaffar tjänsterna hos andra tjänsteproducenter.

Enligt 2 a § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) har Skatteförvaltningen till uppgift att tillhandahålla en elektronisk identifieringstjänst, som gör det möjligt för myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag att vid skötseln av det offentliga uppdraget identifiera en organisation eller en person som företräder organisationen. Paragrafen är gällande en bestämd tid, dvs. 1.1.2011–31.12.2013. Med stöd av denna bestämmelse tillhandahåller Skatteförvaltningen tjänsten för autentisering av organisationer och hantering av auktoriseringen (Katso).

Finansministeriets förvaltningsområde omfattar enligt 17 § i reglementet för statsrådet (262/2003) bl.a. allmän utveckling av den offentliga förvaltningen och utveckling av statsförvaltningens strukturer, styrningssystem och verksamhet samt styrningen av dataadministrationen inom statsförvaltningen, de allmänna grunderna för den elektroniska kommunikationen och datasäkerheten, statens och kommunernas samarbete inom dataadministrationen samt statsrådets gemensamma dataadministration.

Finansministeriets uppgifter regleras närmare i statsrådets förordning om finansministeriet (610/2003). Vid ministeriet finns enligt 2 § i finansministeriets arbetsordning (966/2005) bl.a. informations- och kommunikationstekniska funktionen inom den offentliga förvaltningen (OffICT-funktionen).

I 11 § i reglementet för statsrådet finns bestämmelser om ärenden som ankommer på alla ministerier. Enligt denna paragraf ska ministerierna behandla bl.a. till det egna ansvarsområdet hörande ärenden som gäller informationsområdet, förvaltning, datasystem, och ägarfrågor gällande sådan statlig egendom som är i ansvarsområdets besittning samt andra sådana ärenden som ska anses höra till skötseln av de uppgifter som hör till ansvarsområdet.

Kommunernas verksamhet grundar sig på den kommunala självstyrelsen. Kommunerna

svarar för sin egen informationsförvaltning samt för anordnandet och utvecklandet av sina informations- och kommunikationstekniska tjänster. Enligt 121 § i grundlagen ska bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Den statliga normstyrning som riktar sig mot kommunernas informationsförvaltning grundar sig på ett allmänt plan på informationsförvaltningslagens bestämmelser samt på sektor- eller systemspecifika lagar som berör vissa verksamhetsområden. Också bestämmelserna om god informationshantering i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och i personuppgiftslagen (523/1999) reglerar informationsförvaltningen vid alla myndigheter inom den offentliga förvaltningen.

Ämbetsverken inom statsförvaltningen genomför sådan upphandling som anordnandet av produktionen av informations- och kommunikationstekniska tjänster kräver. Enligt 1 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007) ska statliga och kommunala myndigheter samt övriga upphandlande enheter konkurrensutsätta sin upphandling på det sätt som föreskrivs i lagen. Till de upphandlande enheterna hör enligt lagens 6 § utöver statens, kommunernas och samkommunernas myndigheter bl.a. varje upphandlare som för upphandlingen har fått understöd av en sådan upphandlande enhet som avses i paragrafen till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde. Lagen om offentlig upphandling innehåller också bestämmelser om undantag från lagens tillämpningsområde. De undantagsgrunder som anges i bestämmelserna berör bl.a. säkerhet, ensamrätt och enheter anknutna till den upphandlande enheten.

Den upphandling som hänför sig till produktionen av informations- och kommunikationstekniska tjänster kan i vissa fall även vara sådan försvars- och säkerhetsupphandling som avses i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). I den nämnda lagen finns bestämmelser om statliga och kommunala myndigheters och andra upphandlande enheters skyldighet att konkurrensutsätta sin försvars- och säkerhetsupphandling samt om de principer och förfaran-

den som ska tillämpas på dessa upphandlingar. Syftet med lagen är att, utan att det äventyrar statens viktiga säkerhetsintressen, effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster och byggentreprenader vid anbuds-förfaranden för offentlig försvars- och säkerhetsupphandling.

Enligt 2 § i lagen om Hansel Ab (1096/2008) är detta bolag en sådan inköpscentral som avses i 11 § i lagen om offentlig upphandling och i 22 § i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007). Bolaget har till uppgift att åt andra upphandlande enheter anskaffa varor och tjänster och att sluta upphandlingskontrakt och ramavtal om varor och tjänster. Bolaget upprätthåller kontrakt som konkurrensutsatts genom gemensam upphandling. Dessutom har bolaget till uppgift att producera sakkunnig- och utvecklingstjänster för sina kunder. Bolaget genomför upphandlingskontrakt och ramavtal på det sätt som särskilt bestäms i lagen om statsbudgeten (423/1988) och med stöd av den eller så som föreskrivs genom finansministeriets beslut. Med stöd av 22 a § i lagen om statsbudgeten är det inom statsförvaltningen möjligt att förplikta statliga ämbetsverk och inrättningar att använda centraliserade upphandlingsarrangemang för sådana produkter som särskilt anges i förordningen och i statsrådets beslut. Denna möjlighet har utnyttjats t.ex. vid upphandlingen av arbetsstationer och datakommunikationstjänster.

2.2 Praxis

Inom ramen för projektet för att koncentrera de branschberoende informations- och kommunikationstekniska (IKT) uppgifterna inom statsförvaltningen (TORI-projektet) utfördes under hösten 2012 en kartläggning av nuläget beträffande produktionen av tjänster och skötseln av uppgifter som hänför sig till den branschberoende informations- och kommunikationstekniken inom statsförvaltningen. För kartläggningen av läget valdes 24 enheter, som bestod av sådana IKT-servicecentraler som redan inrättats inom

olika förvaltningsområden samt av vissa ämbetsverk och ministerier. Kartläggningen utfördes 1.8–30.9.2012, på grundval av den information som inhämtades med hjälp av en blankett som sändes till enheterna, de intervjuer som utfördes vid enheterna samt en analys av det insamlade materialet och de slutledningar som fastställdes på basis av materialet.

De branschberoende IKT-utgifterna för de 24 enheter som medverkade i kartläggningen uppgick år 2012 till 262 miljoner euro. För hela statsförvaltningens del uppskattades utgifterna för år 2012 uppgå till ca 348 miljoner euro. Vid de enheter som berördes av kartläggningen krävde de branschberoende IKT-uppgifterna år 2012 en arbetsinsats som motsvarade 1 175 årsverken. Arbetsinsatsen inom hela statsförvaltningen motsvarade uppskattningsvis ca 1 500 årsverken år 2012.

Det sätt på vilket de branschberoende informations- och kommunikationstekniska tjänsterna har ordnats inom statsförvaltningen varierar mycket mellan olika ämbetsverk och enheter. Vissa enheter producerar i stor utsträckning tjänsterna själva eller köper tjänsterna av förvaltningens interna servicecentraler, medan andra enheter i praktiken har lagt ut tjänsteproduktionen i sin helhet.

Bland de servicesektorer som hänför sig till de branschberoende informations- och kommunikationstekniska tjänsterna är arbetsstations- och användartjänsterna samt drifttjänsterna störst till sin volym. Enligt den bedömning som gjordes vid kartläggningen förekommer det stora variationer i fråga om tjänsternas produktionsmetoder och processernas standard mellan olika ämbetsverk och enheter. Verksamhetens standard är i regel högre vid servicecentraler med etablerad verksamhet än vid andra enheter.

2.3 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Allmänt

Den internationella utvecklingen i samband med anordnandet av informations- och kommunikationstekniska tjänster inom den offentliga förvaltningen är mångskiftande. Det finns knappast några lösningar alls där

gemensamma grundläggande informationstekniktjänster anordnas för hela den offentliga förvaltningen eller statsförvaltningen. I utlandet har man i regel eftersträvat enhetliga administrativa lösningar och strukturer i fråga om verksamhetens styrning samt myndighetsuppgifterna. Detta är fallet t.ex. i Sverige och i Norge. I flera länder finns det emellertid gemensamma servicecentraler för grundläggande informationsteknik eller elektronisk kommunikation inom olika förvaltningsområden, eller motsvarande samordnade lösningar för tjänsteproduktionen t.ex. i samband med tillhandahållandet av olika tjänster eller program. Flera länder har i sina strategier för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen angett som mål att de grundläggande informations- och kommunikationstekniska lösningarna inom olika sektorer ska förenhetligas bl.a. genom centraliserade lösningar.

Sverige

I Sverige fanns förut servicecentralen Verva, som även hade styrningsuppgifter, men den avskaffades på initiativ av regeringen i slutet av år 2008. Istället grundades E-delegationen. Den har ett litet sekretariat och en kommitté där de stora ämbetsverken är representerade.

Danmark

I Danmark grundades år 2009 ämbetsverket Statens IT, som är underställt det danska finansministeriet. Syftet med inrättandet av ämbetsverket var att genom helhetsekonomiska lösningar och standardisering minska utgifterna för tillhandahållandet av informations- och kommunikationstekniska tjänster inom förvaltningen. Detta bedömdes i Danmark vara möjligt genom samordning av de olika ministeriernas uppgifter i anslutning till produktionen av informationsförvaltnings-tjänster. Statens IT tillhandahåller för närvarande tjänster för 10 ministerier och deras 11 000 användare. Ämbetsverket ingår årligen ett resultatavtal med finansministeriet.

Ämbetsverket svarar för tillhandahållandet av effektivt IT-stöd samt för tryggheten av tillgången till högklassiga och säkra informa-

tions- och kommunikationstekniska tjänster i hela landet. Till de viktigaste uppgifterna hör att svara för upprätthållandet av tjänsterna, tillhandahålla stöd, utveckla tjänsterna samt förenhetliga informations- och kommunikationstekniken inom statsförvaltningen.

Enligt ämbetsverkets berättelse för år 2012 omfattar ämbetsverkets projekt för närvarande bl.a. följande: projekt för samordning av arbetsstationer, tjänster och servrar inom statsförvaltningen, standardisering av arbetsstationstjänsterna för alla kunder, ett projekt för samordning av servrar, där de centrala informations- och kommunikationstekniska infrastrukturtjänsterna förenhetligas, samt ett datacenterprojekt.

Statens IT-verk har även som målsättning att förbättra servicenivån och kundorienteringen. Ämbetsverket har på grundval av kundenkäter fått kritik från en del av sina kunder åtminstone när det gäller informations säkerheten. Ämbetsverkets utgifter ökade avsevärt från år 2011 till år 2012. Enligt verksamhetsberättelsen berodde ökningen framför allt på de samordningsprojekt som genomfördes för olika kunder inom statsförvaltningen.

Den samordning av datacenterfunktionerna som Statens IT-verk genomfört har medfört besparingar på ca fyra miljoner danska kronor. Dessutom har den årliga energiförbrukningen minskat med 2,3 miljoner kilowatt-timmar, vilket motsvarar koldioxidutsläpp på 1 100 ton.

Estland

Riigi Infosüsteemi Amet, RIA (Estlands informationssystemmyndighet) koordinerar utvecklingen och informationssäkerheten i fråga om informationssystemen inom den estniska förvaltningen. Denna organisation är underställd närings- och kommunikationsministeriet. RIA ansvarar för organiseringen av de grundläggande informationssystemen inom statsförvaltningen samt för systemens säkerhet. Organisationen deltar även i beredningen och verkställandet av lagstiftningen inom området. Vidare koordinerar RIA viktiga utvecklingsprojekt som berör det estniska

informationssamhället samt deltar i internationella samarbetsprojekt.

I Estland har man i stor omfattning utvecklat elektroniska medborgartjänster, vilka koordineras av RIA. RIA svarar också för IT-infrastrukturen inom förvaltningen, bl.a. för olika program som används inom statliga organisationer. Organisationen tillhandahåller även ämbetsverken datacentertjänster.

Dessutom övervakar RIA datasäkerheten vid ämbetsverken inom olika förvaltningsområden och hos de viktigaste tjänsteproducenterna. RIA:s befogenheter grundar sig på lagen om offentlig information (avaliki teabe seadus, 15.11.2000) och på lagen om nödtillstånd (hädaolukorra seadus, 15.6.2009).

Österrike

I Österrike administrerar finansministeriet den offentliga informationsförvaltningen. Underställt ministeriet finns Bundesrechenzentrum, BRZ (statens redovisningscentral), som är tillhandahållare av IT-tjänster samt en marknadsstyrd samarbetspart till den österrikiska förvaltningen inom området för elektronisk förvaltning (eGovernment). Till dess viktigaste kunder hör ministerierna och ämbetsverk underställda dem samt, bl.a. universitet. Bundesrechenzentrum sysselsätter ca 1 200 personer och dess årliga omsättning uppgår till ca 265 miljoner euro. Centralen administrerar i sin helhet ca 350 olika program som används inom förvaltningen. Bundesrechenzentrum inledde sin verksamhet på 1970-talet, och under 2000-talet fogades olika fristående IT-centraler inom förvaltningen till centralen. Bundesrechenzentrum är en organisation som fungerar som ett privat företag ägt av österrikiska staten.

Genom den verksamhet som Bundesrechenzentrum bedrivit har man i Österrike lyckats minska IT-kostnaderna inom förvaltningen och förbättra produktiviteten. Sedan år 2008 har besparingar på uppskattningsvis 132 miljoner euro uppkommit. Detta resultat har nåtts genom kontinuerlig standardisering, virtualisering, automatisering och samordning av tjänster. Bundesrechenzentrum tillhandahåller t.ex. gemensamma tillförlitliga och säkra datacentertjänster.

Bundesrechenzentrum har tilldelats certifikatet ISO 27001 för säkerhet och integritetsskydd. Till centralens tyngdpunktsområden hör även att beakta miljöfrågor. Genom centralens åtgärder har energiförbrukningen minskat med 25 procent, vilket motsvarar 950 ton koldioxid, dvs. energiförbrukningen för ca 2 000 hushåll.

Centralens verksamhet och roll som privat marknadsledd aktör har reglerats i en lag (Bundesgesetz über die Bundesrechenzentrum GmbH) som trädde ikraft år 1997.

Kanada

I Kanada inrättades år 2011 Shared Services Canada (SSC) för att organisera en enhetlig IT-infrastruktur för hela statsförvaltningen. Servicecentralen rapporterar om sin verksamhet till parlamentet och styrs av det kanadensiska ministeriet för offentliga service.

Servicecentralen har till uppgift att producera tjänster för 43 ministerier och ämbetsverk inom statsförvaltningen. Till servicecentralens tjänster hör enhetliga e-posttjänster, datacentertjänster och programtjänster.

Vid tidpunkten för inrättandet av servicecentralen användes över 100 olika e-posttjänster, ca 300 datacenter och 3 000 olika datakommunikationstjänster samt ett stort antal olika program inom statsförvaltningen. I samband med reformen överfördes ämbetsverkens IT-servicecentraler och deras personal till en och samma enhet. Till denna enhet överfördes totalt över 5 000 anställda från 42 olika ämbetsverk. För närvarande finns det över 6 000 anställda vid servicecentralen.

Servicecentralen Shared Services Canada inrättades genom en förordning 3.8.2011, där även överföringen av funktioner reglerades. Bestämmelser om servicecentralen har utfärdats genom lag 29.6.2012 (Shared Services Canada Act). Lagen innehåller bestämmelser om servicecentralens befogenheter och skyldigheter samt om de uppgifter som centralen kan åläggas av det ministerium under vars styrning den står. Lagen innehåller även bestämmelser om servicecentralens ledning, personal och verksamhetsställe.

Målet med reformen och samordningen av funktionerna är att det ska finnas endast en enhetlig e-posttjänst i bruk inom statsförvalt-

ningen. Antalet datacenter ska minskas till färre än 20. De program som hänför sig till datakommunikationstjänsterna ska förenhetligas, liksom datakommunikationsnäten, och samtidigt eftersträvas bl.a. förbättringar av nätsäkerheten. Avsikten är även att de fysiska arbetsstationerna ska förenhetligas inom alla statliga organisationer.

Servicecentralens uppskattade utgifter för åren 2012–2014 uppgår till ca 1,7 miljarder kanadensiska dollar per år. Därefter kommer utgifterna uppskattningsvis att minska till ca 1,3 miljarder kanadensiska dollar, i och med att projekten för samordning av verksamheten fortskrider. T.ex. genom att förenhetliga arbetsstationerna och de därmed anknutna programmen kommer man uppskattningsvis att erhålla besparingar på 8,7 miljoner kanadensiska dollar per år inom statsförvaltningen. Genom konkurrensutsättning och förenhetligande av e-posttjänsterna kommer man från och med år 2015 årligen att spara ca 50 miljoner kanadensiska dollar. Genom konkurrensutsättningen av e-posttjänsterna förenhetligas 63 olika tjänster som för närvarande är i bruk inom olika statliga organisationer.

Liknande projekt har tidigare genomförts i olika kanadensiska provinser. T.ex. i samband med det datacenterprojekt som genomfördes i British Columbia minskades antalet datacenter från över hundra till två. Kostnaderna har uppskattningsvis halverats på några år. Även i provinsen Ontario har man genom samordning av tjänsterna lyckats minska IT-utgifterna med ca 10 procent.

2.4 Bedömning av nuläget

Vid den kartläggning av nuläget som utfördes inom TORI-projektet bedömdes effektiviseringspotentialen genom en granskning av kostnaderna för produktionen av branschberoende tjänster per enhet, utgiftslag och servicesektor. För varje sektor för branschberoende informations- och kommunikationstekniska tjänster fastställdes en s.k. bästa praxis, som innebär att hela effektiviseringspotentialen är uppnådd. I praktiken finns det emellertid begränsningar för detta, vilka i samband med kartläggningen klassificerades som ofrånkomliga begränsningar och be-

gränsningar som bör hanteras. Utan begränsningar uppskattades effektiviseringspotentialen inom hela statsförvaltningen på årsnivå totalt motsvara 73 miljoner euro. Detta motsvarar 21 % av statens totala utgifter för verksamheten. Med realistiska begränsningar beräknades effektiviseringspotentialen motsvara 46 miljoner euro, dvs. 13 % av statens totala årliga utgifter för verksamheten. Vid beräkningen av effektiviseringspotentialen beaktades även det nya servicecentrets strukturella kostnader, däremot inte kostnaderna för inrättandet av servicecentret eller övergångskostnaderna.

För att effektiviseringspotentialen ska uppnås krävs enhetliga tjänster, processer och teknologier samt en enhetlig organisation och leverantörshantering. Dessutom krävs en övergångsplan för att målsättningarna ska nås. För att garantera tjänsternas kvalitet är det realistiskt att i samband med inledandet och utvecklandet av verksamheten periodisera reformen så att den genomförs etappvis under flera år.

De problem som hänför sig till de branschspecifika lösningarna inom den offentliga förvaltningen och bristerna i informationssystemens interoperabilitet har uppmärksamats bl.a. av Statens revisionsverk, samt av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i dess utvärdering av Finland 31.5.2010. Statens revisionsverk har utfört en granskning av statens IT-servicecentraler (granskningsberättelse 3/2013). Under den tid granskningen pågick inleddes TORI-projektet. Syftet med granskningen var att utreda om statens IT-servicecentraler har organiserats så att deras verksamhet är resultatrik. Statens IT-central och dess verksamhet utgjorde det huvudsakliga objektet för granskningen. I samband med granskningen undersökte man hur utredningarna i anslutning till inrättandet av IT-centralen genomförts och hur väl man på det hela taget lyckats med inrättandet av centralen och styrningen av dess verksamhet. Vid granskningen undersöktes utöver Statens IT-central även inrättandet av Regionförvaltningens enhet för informationsförvaltningstjänster, Förvaltningens IT-central och Justitieförvaltningens datateknikcentral, samt deras verksamhet och styrning.

Vid granskningen framgick det att man inte strävat efter att förenhetliga IT-servicecentralernas verksamhetsmetoder eller verksamhetsprocesser. Servicecentralerna har utarbetat processbeskrivningar utifrån sina egna premisser. I samband med granskningen framgick det också att IKT-servicecentralerna använder olika beteckningar för sina tjänster och att tjänsterna har klassificerats på mycket varierande sätt. Även organisationsformerna och rapporteringspraxisen varierar. I olika situationer har varierande lösningar valts när det gällt att inrätta organisationer med karaktären av servicecentraler för skötseln av IKT-uppgifter inom olika förvaltningsområden eller för statsförvaltningens gemensamma behov, och avvikande lösningar har valts vid olika tidpunkter. Detta har föranlett många specifika lösningar för olika servicecentraler samt särdrag i deras verksamhet. Även resultatavtalen varierar till sin struktur och sitt presentationssätt. I avtalen behandlas visserligen samma frågor, dvs. verksamhetsbetingelserna, resultatmålen, mätarna, resurserna och finansieringen, men trots det gemensamma verksamhetsområdet finns det mycket få gemensamma mätare och jämförbara mål för de olika servicecentralerna. Detta torde delvis bero på att servicecentralerna har utformats med beaktande av kundkretsen och därför fått särdrag som medför olikheter vid planeringen och uppföljningen. Vid granskningen visade det sig att även servicecentralernas styrning på ministerienivå verkade variera från fall till fall, vilket troligtvis har bidragit till att öka de skillnader som förekommer i samband med servicecentralernas styrning.

Vid granskningen framgick det också att statens bokslutsberättelse knappast innehåller någon rapportering alls angående verksamheten vid Statens IT-central eller andra statliga IT-servicecentraler. Statens revisionsverk konstaterade i sin granskningsberättelse att det bör fastställas riktlinjer för omfattande bruk av enhetlig IKT-terminologi och enhetliga verksamhetsprocesser ifall man strävar efter att förbättra kostnadseffektiviteten vid produktionen av IT-tjänster inom statsförvaltningen genom koncentrerat av tjänsterna. Tillförlitligheten för IKT-verksamhetens informationsunderlag ska förbättras genom

att bokföringspraxisen förenhetligas, kostnadsredovisningen utvecklas samt resultatmätare och rapporteringsförfaranden fastställs som hjälpmedel för uppföljningen och administreringen av verksamheten.

I regeringens proposition med förslag till lag om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (RP 246/2010) konstaterades det att finansministeriet enligt den föreslagna lagen som styrmedel för styrningen av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen ska kunna bruka bl.a. med stöd av den föreslagna lagen utfärdade förpliktande bestämmelser som gäller interoperabilitet, tillhandahållande och användning av gemensamma IT-tjänster, styrning av IT-investeringar som finansieras med anslag i statsbudgeten och samordnad upphandling åtminstone inom statsförvaltningen. Den föreslagna lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniktjänster utgör en metod för att uppnå de målsättningar som fastställts för informationsförvaltningslagen när det gäller anordnandet av tjänsteproduktionen och användningen av gemensamma tjänster.

Riksdagens revisionsutskott konstaterade i samband med uppföljningen av informationsförvaltningslagens verkställighet (ReUB 2/2012) att informationsförvaltningslagen inte ensam löser problemet med icke-interoperabla informationssystem inom den offentliga förvaltningen, men att lagen tillhandahåller möjligheter att utnyttja effektiva styrmekanismer. Det behövs en kartläggning av var det förekommer överlappningar eller luckor i lagstiftningen. Problemen bör åtgärdas med det snaraste för att mekanismerna för styrning av informationsförvaltningen ska bli enhetliga och varje myndighets styransvar så tydligt som möjligt när det gäller att utveckla informationsförvaltningen och säkerställa att informationssystemen är interoperabla. Revisionsutskottet konstaterade även att informationsförvaltningslagen måste genomföras med större planmässighet, att finansministeriet måste ta samordningsansvaret och att bestämmelser på förordningsnivå måste utfärdas med stöd av lagen.

Målet med denna proposition är bl.a. att förbättra styrbarheten för informationsför-

valtningen inom den offentliga förvaltningen samt de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet. Det faktum att tjänsteproduktionen är uppdelad mellan flera olika förvaltningsområden har betraktats som ett hinder när det gäller att påskynda utvecklandet av tjänsterna i riktning mot sådan interoperabilitet och förenlighet med den övergripande arkitekturen för informationsförvaltningen som avses i informationsförvaltningslagen. Målsättningarna med den föreslagna lagen berör framför allt produktionen av informations- och kommunikationstekniska tjänster för den offentliga förvaltningen samt serviceförmågan. I den föreslagna lagen berör styrningsmålen uttryckligen tjänsteproduktionens styrbarhet, medan styrningen regleras på ett allmännare plan i informationsförvaltningslagen. Avsikten är att den föreslagna lagen ska stärka informationsförvaltningslagens styrmekanismer och främja uppnåendet av lagens mål. Genom den föreslagna lagen preciseras också informationsförvaltningslagens bestämmelser om gemensamma tjänster samt de därmed anknutna bemyndigandena att utfärda förordningar. Syftet med detta är att förtydliga regleringen så att skyldigheten att använda gemensamma tjänster kan införas omedelbart och på ett ändamålsenligt sätt och så att också preciserande förordningar om tjänsterna kan utfärdas utan dröjsmål och på ett ändamålsenligt sätt.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och alternativ

Syftet med propositionen är att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Detta syfte främjas på ett centralt sätt genom den föreslagna lagens bestämmelser, med stöd av vilka produktionen av statens gemensamma tjänster kan samordnas till en helhet. Med gemensamma branschoberoende IKT-uppgifter avses här åtminstone gemensamma grundläggande in-

formationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. Inom statsförvaltningen tillhandahålls dessa tjänster, som stöder de offentliga förvaltningsuppgifterna, för närvarande på flera olika sätt inom olika förvaltningsområden och vid olika ämbetsverk. Som alternativ till den föreslagna modellen kunde anordnandet av tjänsterna och samordningen av uppgifterna även genomföras genom att tjänsterna i allt större utsträckning och mer koncentrerat skaffas i form av köptjänster, genom att produktionen av tjänster för alla statliga ämbetsverk och inrättningar koncentreras till de nuvarande servicecentralerna eller genom att de nuvarande servicecentralernas uppgifter ändras så att de i större utsträckning än för närvarande kan producera gemensamma tjänster. Ytterligare ett alternativ till den föreslagna lösningsmodellen kunde vara att endast uppgifterna vid de servicecentraler som för närvarande producerar informations- och kommunikationstekniska tjänster samordnas istället för att också de uppgifter som sköts vid ämbetsverken och inrättningarna koncentreras till en och samma servicecentral.

I anslutning till TORI-projektet utfördes en analys av det nya servicecentrets tänkbara organisationsformer. Alternativen vid analysen var ämbetsverk, statligt affärsverk och aktiebolag. Vid det fortsatta arbetet koncentrerade man sig på en jämförelse mellan ämbetsverk och aktiebolag, eftersom verksamhetsbetingelserna för affärsverk och aktiebolag ansågs vara mycket likartade när det gällde flera centrala frågor i anslutning till bl.a. personalens ställning, finansieringen och styrningen. Analysen utfördes på grundval av den nuvarande ämbetsverksmodellen. Enligt analysen verkade det vara möjligt att ordna verksamheten inom ramen för var och en av de granskade organisationsformerna, men när det gällde de faktiska verksamhetsbetingelserna konstaterade man att det finns betydande skillnader mellan organisationsformerna.

Vid analysen konstaterades det för det första att ämbetsverkens och aktiebolagens rättsliga grund skiljer sig från varandra. De centrala bestämmelserna om aktiebolag finns i aktiebolagslagen, bokföringslagen och skattelagstiftningen. Ämbetsverkens verksamhet

stys däremot på ett centralt sätt genom den lagstiftning som berör verksamheten inom statsförvaltningen. Med tanke på servicecentrets styrning och ledning finns det betydande skillnader mellan de olika organisationsformerna. Ett ämbetsverk leds i allmänhet av ämbetsverkets direktör, som står direkt under ett ministeriums styrning. Vid analysen konstaterades det att sådan styrning som i enlighet med resultatstyrningsmodellen sker inom ett enda förvaltningsområde skulle vara snäv med avseende på servicecentrets verksamhet, eftersom servicecentret betjänar hela statsförvaltningen. I ett aktiebolag sker styrningen i enlighet med aktiebolagslagen via styrelsen och bolagsstämman.

I samband med analysen konstaterades det vidare att den ekonomiska styrningen och finansieringen av ämbetsverk och aktiebolag avviker väsentligt från varandra. Ett ämbetsverk omfattas av statsbudgeten och vid dess finansiering iaktas således de bestämmelser och förfaranden som hänför sig till statsbudgeten. Ett aktiebolag är däremot en separat ekonomisk enhet som självständigt svarar för sin ekonomi.

Vid analysen fästes det även vikt vid att en del av det nya servicecentrets tjänster är förknippade med krav på säkerhet och beredskap på förhöjd nivå och hög nivå. Vid ett ämbetsverk sköts de förpliktelser som följer av dessa krav under tjänsteansvar. För ett aktiebolags del bör kraven beaktas i lagstiftningen och bolagsordningen samt i avtal.

Enligt analysen ansågs den traditionella ämbetsverksmodellen vara förknippad med betydande utmaningar. Inom ramen för ett aktiebolag ansågs det å andra sidan framför allt vara svårare att dra försorg om personalens ställning och iaktta god personalpolitik i samband med överföringen av uppgifter till servicecentret. Vid den fortsatta granskningen av organisationsformerna, som utfördes inom ramen för TORI-projektet, strävade man efter att finna vilka drag som lämpar sig bäst för servicecentrets verksamhet i både ämbetsverks- och aktiebolagsmodellen. Vid beredningen beslutade man sig slutligen för att det är ändamålsenligast att inrätta ett specialämbetsverk för att sköta statens branschoberoende IKT-uppgifter. Detta specialämbetsverk avviker från normala ämbetsverk

genom särskild lagstiftning, samt en styrningsmodell och verksamhetsmetoder som lämpar sig för dess uppgifter. Servicecentret, som kommer att fungera som ett ämbetsverk, får sina särdrag av ett styrningssystem som stöder ledningen så väl som möjligt med avseende på verksamheten, självständighet inom ekonomiförvaltningen, transparens i fråga om kostnadsredovisningen och kostnadsuppföljningen samt personalpolitik som stöder verksamheten.

Ett lagstiftningsmässigt alternativ skulle vara att utfärda särskilda bestämmelser om det ämbetsverk som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster samt om dess uppgifter. Syftet med propositionen är emellertid samtidigt att förtydliga den lagstiftning som berör styrningen av informationsförvaltningen och anordnandet av tjänsteproduktionen. Därför innehåller propositionen även bestämmelser om grunderna för produktionen av gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning. I detta sammanhang föreslås det också att 11 § i informationsförvaltningslagen ska upphävas och att de gemensamma tjänster som avses i paragrafen ska regleras i den föreslagna lagen, liksom användningen av tjänsterna. Dessutom ska paragrafens bestämmelser preciseras, förtydligas och samordnas så att de blir bättre förenliga med den helhet som den föreslagna lagen innebär.

Ett alternativ skulle ha varit att begränsa kundkretsen för de tjänster som avses i den föreslagna lagen endast till statliga ämbetsverk och inrättningar. Den primära målsättningen för den servicecentral som tillhandahåller gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster för staten är uttryckligen att tillhandahålla tjänster i huvudsak för statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk. I detta sammanhang är det emellertid med tanke på anordnandet av produktionen av informations- och kommunikationstekniska tjänster för hela den offentliga förvaltningen ändamålsenligt att i lagstiftningen skapa grunder och möjligheter för att också tillhandahålla andra aktörer sådana tjänster vars anordnande staten svarar för, inom de

gränser som anges i den föreslagna lagen. Därigenom främjas i synnerhet en enhetlig utveckling av tjänsterna för elektronisk service i en sådan riktning att medborgare samt företag och sammanslutningar kan tillhandahållas enhetliga, användarvänliga och interoperabla tjänster, oavsett om den myndighet som svarar för tjänsten är en statsförvaltningsmyndighet, en kommunal myndighet eller någon annan aktör inom den offentliga förvaltningen. Det faktum att den föreslagna lagens tillämpning till dessa delar utsträcks utanför statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk stämmer också överens med informationsförvaltningslagens tillämpningsområde. I och med de föreslagna bestämmelserna om kundkretsen kan dessutom de tjänster som hör till verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och de gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som är avsedda för den offentliga förvaltningen inkluderas i den föreslagna lagens regleringshelhet.

3.2 De viktigaste förslagen

Syftet med den föreslagna lagen är att koncentrera och effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Den föreslagna lagens målsättningar motsvarar således till centrala delar målsättningarna med informationsförvaltningslagen. De mål som fastställts för den föreslagna lagen hänför sig till tjänsteproduktionen och serviceförmågan. Avsikten är att man med hjälp av gemensamma tjänster ska skapa större effektivitet, framför allt kostnadseffektivitet. I den bestämmelse som gäller den föreslagna lagens syfte har målen med styrningen av verksamheten uttryckligen förknippats med tjänsteproduktionens styrbarhet, medan styrningen regleras på ett mer allmänt plan i informationsförvaltningslagen. Till målsättningarna med den föreslagna lagen hör också att främja de mål som eftersträvas genom informationsförvaltningslagen, vilken är en allmän lag i förhållande till den föreslagna lagen.

Genom den föreslagna lagen förtydligas strukturerna för anordnandet av statens informations- och kommunikationsteknik genom administrativ samordning av statens informations- och kommunikationstekniska funktioner. Genom lagen skapas också ramar för anordnandet av enhetlig produktion och användning av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Den föreslagna lagens 2 § innehåller en definition av lagens tillämpningsområde. Av denna paragraf framgår det att man med statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster i lagen avser tjänster vars anordnande statliga myndigheter svarar för, vilka allmänt och i stor omfattning används eller är avsedda att användas som stöd vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter, vars anordnande inte kräver branschspecifika lösningar eller betydande branschspecifikt kunnande, och som grundar sig på allmänna informations- och kommunikationstekniska lösningar.

I förhållande till informationsförvaltningslagen är den föreslagna lagen en speciallag som reglerar anordnandet av tjänsterna. De bestämmelser om gemensamma tjänster som ingår i den paragraf i informationsförvaltningslagen där uttryckligen anordnandet av tjänsterna regleras ska överföras till den föreslagna nya lagen.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. De tjänster som avses i lagen omfattar gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informations-systemtjänster samt stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning. Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser som förpliktar till användning av dessa tjänster. I propositionen görs även vissa ändringar i de bestämmelser om gemensamma tjänster och skyldigheten att använda dem som överförs från informationsförvaltningslagen. Genom dessa ändringar förtydligas och preciseras bestämmelsernas tillämpning.

I den föreslagna lagen bestäms det att statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster ska tillhandahållas av

den servicecentral som hör till finansministeriets förvaltningsområde. Avsikten är att servicecentret ska producera en del av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Servicecentrets uppgifter är sådana offentliga serviceuppgifter som kräver specialsakkunskap och som stöder verksamheten inom den offentliga förvaltningen, men som inte innefattar utövning av offentlig makt. Med hjälp av denna offentliga serviceuppgift betjänas servicecentrets kunder inom den offentliga förvaltningen, för vilka servicecentret ska producera tjänster på grundval av serviceavtal. Enligt den föreslagna lagens bestämmelser kan gemensamma tjänster tillhandahållas också av andra aktörer.

Servicecentret, som ska tillhandahålla gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informations-systemtjänster, är ett ämbetsverk vid vars verksamhet företagsekonomiska principer ska iaktas på ett sådant sätt som är ändamålsenligt med avseende på dess verksamhet. Ämbetsverkets syfte är emellertid inte att vara vinstbringande i företagsekonomiskt avseende. Företagsekonomiska principer ska iaktas vid ämbetsverkets ledning och styrning, uppföljning och övervakning samt finansiering och kostnadsredovisning. Bl.a. ämbetsverkets uppgifter, tjänster och styrning samt anordnandet av dess verksamhet ska regleras närmare i den föreslagna lagen och i den förordning som ska utfärdas med stöd av lagen.

Den föreslagna lagen innehåller även ett bemyndigande med stöd av vilket det är möjligt att utse tillhandahållare av statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning samt utfärda bestämmelser om deras uppgifter och verksamhetsmetoder. Avsikten är att därigenom göra det möjligt att inkludera alla bestämmelser om anordnandet av statens gemensamma tjänster i en och samma lagstiftningshelhet.

Lagen innehåller dessutom bestämmelser om tjänsternas kvalitet, beredskapen och hanteringen av störningar inom tjänsteproduktionen samt om avgifterna för tjänsterna.

Avsikten är att de föreslagna lagar som ingår i propositionen ska träda i kraft 1.1.2014. I lagens övergångsbestämmelser fastställs de

övergångstider som hänför sig till anordnandet av tjänsterna. I övergångsbestämmelserna anges det också hur personalens ställning ska ordnas i samband med den omvandling av verksamheten och uppgifterna som lagens ikraftträdande medför, samt hur verksamheten, de avtal som hänför sig till verksamheten, övriga förbindelser och anhängiga ärenden ska överföras till servicecentret.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna av inrättandet av servicecentret, som enligt den föreslagna lagen ska tillhandahålla gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster, grundar sig på den kartläggning av nuläget, de ekonomiska planer och den affärsverksamhetsplan för servicecentret som utarbetats inom ramen för TORI-projektet. De kostnader som inrättandet av servicecentret och inledandet av dess verksamhet medför har beräknats i de planer och kostnadskalkyler som utarbetats i samband med TORI-projektet.

De branschoberoende IKT-utgifterna för de 24 enheter som omfattades av den kartläggning av nuläget som utfördes inom ramen för TORI-projektet uppgick år 2012 till 262 miljoner euro. För hela statsförvaltningens del uppskattades kostnaderna för år 2012 uppgå till 348 miljoner euro. Denna beräkning omfattar ca 80 statliga ämbetsverk och inrättningar, inklusive ministerierna.

Enligt den affärsverksamhetsplan som utarbetats för servicecentret i samband med TORI-projektet är målsättningen att servicecentrets årsbudget år 2018 uppgår till ca 270 miljoner euro. Summan innefattar en effektiviseringspotential som motsvarar ca 50 miljoner euro. Denna sparpotential påverkar informationsförvaltningsutgifterna inom hela statsförvaltningen genom att den direkt inverkar på de avgifter som servicecentret tar ut hos kunderna. Verksamheten kan effektiviseras åtminstone för användar- och stödtjänsternas del genom standardisering av arbetsstationerna och effektiv tjänsteproduktion, för driftstjänsternas del genom koncentring

av datacentren och serverhanteringen och för datakommunikationens del genom samordnad upphandling och administration.

Under åren 2016 och 2017, då verksamheten inleds och funktioner överförs till servicecentret och samordnas, uppskattas den årliga budgeten vara ca 10–20 miljoner euro större än i det eftersträlvade läget där verksamheten är etablerad och man genom att förenhetliga funktionerna har uppnått de åsyftade kostnadsbesparingarna. Målsättningen är att tillgångarna i servicecentrets balansräkning år 2018 ska uppgå till ca 90 miljoner euro.

Överföringarna av branschoberoende IKT-uppgifter gäller alla statliga ämbetsverk och inrättningar och överföringarna kommer att genomföras enligt principen för verksamhetsöverlåtelse, under åren 2014–2016. Uppgifter ska överföras från ca 80 ämbetsverk och inrättningar. Den totala arbetsinsats som krävs för genomförandet av de överföringar som hänför sig till de olika projekten motsvarar år 2014 ca 480 månadsverken. Därutöver medför genomförandet av överföringarna arbete vid de ämbetsverk därifrån funktioner överförs. Kostnaderna för detta beräknas särskilt i samband med planeringen av de överföringsprojekt som berör enskilda ämbetsverk och inrättningar. Den största arbetsinsatsen i samband med överföringsprojekten utförs med hjälp av personalen vid de ämbetsverk från vilka funktioner överförs, men för att överföringsprojekten ska kunna genomföras måste resurserna stärkas med ökad personal och köptjänster. Kostnaderna för de tilläggsresurser som överföringsprojekten kräver, köptjänsterna, administrationssystemen, kostnaderna för lokaler, resor och övrigt samt kostnaderna för de åtgärder genom vilka tjänsteproduktionen förenhetligas och stödfunktioner etableras har uppskattats uppgå till 3 miljoner euro.

För inledandet av verksamheten vid servicecentret och skapandet av förutsättningar för tjänsteproduktionen behövs år 2014 uppskattningsvis det ovan nämnda beloppet på 3 miljoner euro. Anslaget ska budgeteras under servicecentrets nettobudgeterade verksamhetsutgiftsmoment 28.20.09. Det föreslagna beloppet ingår i statens budgetproposition för år 2014, under momentet 28.20.09, som gäll-

er verksamhetsutgifter för servicecentret för statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. Budgetpropositionen för år 2014 innehåller dessutom ett anslag på 1 miljon euro under momentet 28.20.10, som gäller investeringsutgifter för servicecentret för statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster.

Vid lagberedningen har man övervägt en lösning som delvis avviker från budgetpropositionen. Avsikten är att de ändringar som detta förutsätter ska beaktas i den kompletterande budgetpropositionen för 2014. Enligt denna lösning ska inkomsterna och utgifterna för servicecentrets löpande verksamhet nettobudgeteras under verksamhetsutgiftsmomentet (moment 28.20.09). Avsikten är i detta fall att man med hjälp av de avgifter som tas ut hos kunderna och de övriga inkomster som hänförs till detta moment ska finansiera både de löpande utgifter som servicecentrets verksamhet medför och ersättningsinvesteringarna. Den andel av momentets inkomster som motsvarar avskrivningarna kan då användas för finansiering av ersättningsinvesteringarna. I detta fall behövs inget nettoanslag för den övriga löpande verksamheten. Med tanke på olika tillfälliga oförutsedda faktorer, såsom mindre efterfrågan eller större produktionskostnader än väntat, skulle dock ett anslag som är rimligt med hänsyn till verksamhetens omfattning tas in under momentet. Om anslaget av de nämnda orsakerna används för finansiering av den löpande verksamheten, ska saken beaktas i de priser som tas ut hos kunderna under de följande åren. Detta anslag brukas alltså inte på medellång sikt, utan det fungerar endast som tillfällig buffert för oförutsedda situationer. De anslag som budgeteras under momentet 28.20.09 för 2014 hör inte till denna buffertfinansiering utan utgör särskild finansiering för inledandet av servicecentrets verksamhet.

Under moment 28.20.10 i statsbudgeten anvisas vid behov ett bruttobudgeterat anslag för utvecklings- och utvidgningsinvesteringar, som servicecentret inom en period på t.ex. tre eller fem år ska betala tillbaka. Återbetalningarna budgeteras på inkomstsidan i stats-

budgeten. Servicecentret inkluderar de kostnader som motsvarar användningen av anslaget i kundpriserna. Det anslag som beviljats under investeringsmomentet skulle således vara ett slags statsinternt lånearrangemang som möjliggör en periodisering av servicecentrets utgifter på ett fortlöpande och med affärsverksamhet jämförbart sätt. Omfattningen av det anslag som behövs för detta moment under övergångstiden 2014 och 2015 bedöms inom budgetprocessen och, vid behov tilläggsbudgetprocesserna i takt med att man inom ämbetsverkens överföringsprojekt närmare bedömer omfattningen av de investeringar som överförs till servicecentret.

Investeringsutgifterna för det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster uppskattas år 2014 uppgå till sammanlagt 11,5 miljoner euro. Denna uppskattning grundar sig på en kalkylerad bedömning av investeringsutgifternas andel av statsförvaltningens kostnader för köptjänster som berör grundläggande informationstekniktjänster och informationssystemtjänster. Den kalkylerade bedömningen kan avvika betydligt från de faktiska totala investeringsutgifterna, som kommer att ingå i de ovannämnda momenten 28.20.09 och 28.20.10 i budgeten.

Ibrukttagandet av de gemensamma tjänsterna kan även orsaka kunderna vissa kostnader för samordnandet av de gemensamma tjänsterna med kundorganisationernas verksamhet och övriga informationsförvaltning. Avsikten är att statens ämbetsverk och inrättningar till dessa delar ska svara för sina egna kostnader. I samband med beredningen har det inte gjorts någon särskild uppskattning av dessa kostnader. De konsekvenser som kunderna orsakas ska hanteras i samband med de projekt inom ramen för vilka överföringarna av uppgifter bereds och i samband med kundstyrningen av det servicecenter som avses i den föreslagna lagens 5 §, bl.a. genom kunddelegationens verksamhet. Samordnandet och ibrukttagandet av de nya tjänsterna ska planeras tillsammans med kunderna, så att de mål som uppställts för verksamheten kan nås och reformen kan genomföras kostnadseffektivt. Verksamheten vid statliga ämbetsverk och inrättningar kommer att förändras i syn-

nerhet i det skede då uppgifter överförs till servicecentret. Ändringar som berör informationsförvaltningen följer framför allt i det skede då de tjänster som tillhandahålls ämbetsverken och inrättningarna förändras i och med att verksamheten vid servicecentret inleds och tjänsterna förenhetligas. För kommunala myndigheters del kan den skyldighet att använda gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som anges i 3 § 3 mom. i den föreslagna lagen medföra kostnader när det gäller att samordna tjänsterna med skötseln av de kommunala myndigheternas lagstadgade uppgifter och myndigheternas egna informations- och kommunikationstekniska tjänster och informationssystem. Dessa kostnader torde emellertid inte utgöra några betydande tilläggskostnader i förhållande till den situation där de kommunala myndigheterna ordnar dessa tjänster själva, eftersom skyldigheten att använda gemensamma tjänster enligt övergångsbestämmelsen i den föreslagna lagens 20 § inträder då serviceavtalet för motsvarande tjänster som myndigheten själv skaffat löper ut.

De eventuella statliga finansieringsbehov som i detta skede är öppna ska bedömas inom statens budget- och ramprocesser. Vid dessa bedöms om och i vilken utsträckning anslagen bör utökas, liksom om eventuella tillägg ska finansieras genom omfördelningar.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Genom den föreslagna lagen kommer utvecklandet och produktionen av statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster att koncentreras till det nya servicecentret. Samtidigt kommer styrningen av produktionen av alla statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster att koncentreras till finansministeriet. Genom den föreslagna lagen begränsas ministeriernas nuvarande befogenheter som grundar sig på 11 § i reglementet för statsrådet. Enligt den nämnda paragrafen ska varje ministerium behandla datasystemärenden som hör till dess eget ansvarsområde. Genom den

föreslagna lagen begränsas emellertid ministeriernas befogenheter att fatta beslut om anordnandet av de gemensamma tjänster som avses i denna lag inom sitt förvaltningsområde, till den del sättet för anordnande eller produktion av tjänsterna ändras genom den föreslagna lagen eller med stöd av den. Ministerierna kommer i fortsättningen i regel inte att ha möjlighet att besluta om det sätt på vilket tjänsterna produceras eller besluta om användningen av tjänsterna. Ministerierna kommer dock även i framtiden att bära det primära ansvaret för att behövliga informations- och kommunikationstekniska tjänster som stöder förvaltningen tillhandahålls inom ministeriets förvaltningsområde. I samband med detta brukar ministeriet de befogenheter som anges i 11 § i reglementet för statsrådet då serviceavtal ingås med de tillhandahållare av gemensamma tjänster som avses i den föreslagna lagen. I serviceavtalen fastställs behovet av tjänster mer detaljerat. Ministerierna har också befogenheter att ur kundsynvinkel presentera sina behov av tjänster och ställa krav på tjänsterna samt styra hur de statliga ämbetsverken och inrättningarna använder de tjänster som avses i denna lag inom sina respektive förvaltningsområden, till den del det inte med stöd av den föreslagna lagen eller annan lagstiftning har utfärdats ovillkorliga bestämmelser eller föreskrifter om användningen av tjänsterna. Det nya servicecentret kommer att ha en kunddelegation för kundstyrningen och avsikten är att man kraftigt ska satsa på att skapa förutsättningar för stark avtalsstyrning i servicecentrets verksamhet.

Med anledning av den föreslagna lagens ikraftträdande måste uppgifterna för vissa av statsförvaltningens nuvarande servicecentraler ändras så att de inte i fortsättningen har uppgifter som överlappar det nya servicecentrets uppgifter. Detta kräver ändringar i följande lagar och förordningar: lagen om statskontoret, statsrådets förordning om statskontoret, statsrådets förordning om Förvaltningens IT-central, statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna och statsrådets förordning om justitieförvaltningens datateknikcentral. Ett förslag till lag om ändring av lagen om statskontoret ingår i denna proposition.

Fördelarna med och konsekvenserna av den föreslagna lagens koncentring av de uppgifter som hänför sig till statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster har inom ramen för TORI-projektet bedömts enligt modellen för effektivitets- och resultatprogrammet.

Till effekterna av att tjänsterna anordnas på det sätt som avses i den föreslagna lagen hör enligt bedömningen bl.a. att statliga ämbetsverk och inrättningar med hjälp av de gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänsterna kan erbjuda medborgarna och företagen högklassiga och tillförlitliga tjänster. Det har bedömts att Finland även kan nå en internationell konkurrensfördel genom att utnyttja modern teknologi och därmed anknutna tjänster inom statens verksamhet. Förenhetligandet och sammanslagningen av de datacenter som behövs för statens informations- och kommunikationstekniska tjänster möjliggör dessutom, tillsammans med fungerande kommunikations- och distansanvändarlösningar, ekologiska lösningar vid produktionen och användningen av tjänsterna.

Till de fördelar som berör serviceförmågan i samband med de tjänster och funktioner som avses i den föreslagna lagen hör enligt bedömningen även att kunderna och användarna får kostnadseffektiva informations- och kommunikationstekniska tjänster i samband med vilka de statsanställdas behov beaktas. Det centrala syftet med verksamheten vid det nya servicecentret är att alla statsanställda ska erbjudas högklassiga, tillförlitliga och enhetliga tjänster. Till servicecentrets verksamhetsprinciper hör att tjänsterna ska tillhandahållas enligt principen om samservice och att nya tjänster ska tas i bruk snabbt. Vid bedömningen konstaterades det att enhetliga teknologiska lösningar och processer möjliggör produktion av kostnadseffektiva tjänster för kunderna inom statsförvaltningen. När det gäller serviceförmågan utgörs en central delfaktor i verksamheten av att statsförvaltningens särskilda behov i anslutning till säkerheten och beredskapen beaktas.

Det har bedömts att statens förmåga att nå resultat i samband med de branschberoende grundläggande informationsteknikuppgifter-

na kommer att förbättras genom inrättandet av den servicecentral som avses i den föreslagna lagen och genom koncentringen av funktionerna. Detta gynnar indirekt också statens kärnfunktioner, som bygger på grundläggande informationstekniktjänster. Det har även bedömts att fördelar erhålls genom att enhetliga infrastrukturtjänster möjliggör interoperabla lösningar för olika statliga ämbetsverk samt organisatoriska förändringar inom statsförvaltningen. Vidare kan förändringar som berör behoven av tjänster vid olika enheter inom statsförvaltningen genomföras smidigt, med beaktande av statens intressen som helhet. Till den verksamhetsmodell som avses i den föreslagna lagen hör att det nya servicecentret fungerar som tillförlitlig tillhandahållare av branschberoende informations- och kommunikationstekniska tjänster för alla enheter inom statsförvaltningen. Koncentringen av uppgifterna ger bättre möjligheter att utnyttja kunnandet. Vid det nya servicecentret samlas de experter som arbetar med dessa uppgifter, varvid det bästa kunnandet inom statsförvaltningens informations- och kommunikationsteknik finns tillgängligt för hela statsförvaltningen. Till målen med verksamheten vid det nya servicecentret hör också att erbjuda dem som deltar i produktionen av statens informations- och kommunikationstekniska tjänster goda utvecklings- och karriärmöjligheter samt en konkurrenskraftig inkomstnivå. Enligt denna verksamhetsmodell blir det även möjligt för ledningen inom informationsförvaltningen vid de olika ämbetsverken och ministerierna att koncentrera sig på utvecklandet av de informationssystem som hänför sig till den grundläggande verksamheten inom deras eget förvaltningsområde.

Den fjärde bedömningsgrunden inom effektivitets- och resultatprogrammet utgörs av produktiviteten och lönsamheten. Med hjälp av den verksamhetsmodell som avses i den föreslagna lagen och inrättandet av det nya servicecentret eftersträvas ekonomiska besparingar vid produktionen av branschberoende informations- och kommunikationstekniska tjänster. Dessa besparingar har bedömts närmare ovan i punkt 4.1, där propositionens ekonomiska konsekvenser beskrivs. Det har bedömts att det nya servicecentret kommer

att ha förutsättningar att tillhandahålla sådana grundläggande informationstekniktjänster som behövs inom statsförvaltningen på ett sätt som i helhetsekonomiskt avseende är lönsammare än vad som är fallet enligt den nuvarande differentierade verksamhetsmodellen. Det har även bedömts vara fördelaktigt att utvecklandet av de grundläggande informationstekniktjänster som avses i den föreslagna lagen sker inom en och samma organisation och under en styrande aktörs ledning.

I samband med beredningen av propositionen har de risker som hänför sig till inrättandet av den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § och riskerna i anslutning till inledandet av servicecentralens verksamhet kartlagts tillsammans med representanter för de olika förvaltningsområdena. För att minska riskerna och förebygga en realisering av dem har praktiska beredskapsåtgärder planerats, vars syfte är att säkerställa att riskerna inte realiseras. Den föreslagna lagens bestämmelser som styr servicecentralens verksamhet möjliggör också hantering av riskerna. Riskerna har kartlagts och bedömts i förhållande till servicecentralens livscykel, så att man ska kunna minimera såväl de risker som hänför sig till inledandet av verksamheten vid servicecentralen och projekten för överföring av funktioner och uppgifter som de risker som hänför sig till verksamheten. Vid granskningen har affärsverksamhets-, personal- och informationsriskerna beaktats.

De bestämmelser som berör servicecentralens styrning, organisering, ekonomiförvaltning och personal skapar på författningsnivå förutsättningar för verksamheten, så att de processer som hänför sig till servicecentralens verksamhet och inledandet av en enhetlig tjänsteproduktion kan tryggas. Planeringen och bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna och en noggrann beredning av affärsverksamhetsplanen bidrar till att säkerställa att det finns tillräcklig finansiering för det nya servicecentret i etablerings- och inledningsskedet. Tillräcklig planering och tillräckliga resurser för etableringsskedet samt behövligt kunnande hör till de centrala faktorer som krävs för en framgångsrik etablering av servicecentralen. I samband med beredningen har man dragit försorg om lyckad

planering genom att anlita sakkunniga från olika förvaltningsområden och ämbetsverk.

Vid riskbedömningen konstaterades det att servicecentralens verksamhet är förknippad med risker som hänför sig till kostnadseffektiviteten och förmågan att konkurrera med högklassiga tjänster, vilket påverkar kundtillfredsställelsen. Uppnåendet av målen kan främjas bl.a. med hjälp av god styrning och ledning, krav och bestämmelser som berör tjänsternas kvalitet, transparens i fråga om kostnaderna och tydlig ekonomiförvaltning samt kunnig personal. Kundernas varierande och komplexa behov gör det svårare att skapa en enhetlig och effektiv serviceproduktion samt att hantera servicehelheten, varvid det finns risk för att förenhetligandet och utvecklandet av tjänsterna fördröjs. För utvecklande av de gemensamma tjänsterna och processerna beaktar servicecentralen kundernas behov bl.a. med hjälp av den kunddelegation som avses i 11 § i den föreslagna lagen. Dessutom säkerställer servicecentralen att kundämbetsverkens behov framgår i samband med kundhanteringen. Till riskerna hör vidare att sådana produktionsfaktorer som hänför sig till branschberoende tjänster blir kvar vid ämbetsverken och medför överlappande kostnader, ifall den föreslagna servicecentralens kunder inte förbinder sig vid servicecentralens verksamhet och tjänster. Genom de överföringar av funktioner och tjänster som ska genomföras enligt principerna för verksamhetsöverlåtelse bidrar man till att säkerställa att överlappande verksamhet inte förekommer. Risker finns även när det gäller att uppnå de nivåer som krävs för informations säkerheten och beredskapen. För närvarande når inte alla ämbetsverk upp till de krav som ställs på informationssäkerheten och beredskapen år 2013. Avsikten är att det nya servicecentrets övergripande arkitektur ska vara sådan att de utmaningar som hänför sig till informationssäkerheten kan hanteras. Genom koncentring av kunnandet, verksamheten och teknikerna i anslutning till informations säkerheten och beredskapen nås en betydligt högre informationssäkerhets- och beredskapsnivå än vad som är fallet enligt den nuvarande differentierade modellen.

Vidare är det synnerligen viktigt att man lyckas förenhetliga servicekulturen och de

olika verksamhetskulturer vid den föreslagna servicecentralen. Ledningen och cheferna har också en mycket viktig roll när det gäller att genomföra och styra reformen på ett framgångsrikt sätt. För att främja skapandet av en enhetlig kultur och stöda ledningen regleras styrningen samt verkställande direktörens ansvar och roll tydligt i propositionen. Dessutom framhålls vikten av en transparent verksamhetsmodell och god personalpolitik.

De uppgifter som hänför sig till de grundläggande informationstekniktjänsterna och informationssystemtjänsterna vid statliga ämbetsverk och inrättningar ska under åren 2013–2015 koncentreras till den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 §. I samband med överföringsprojekten säkerställer man genom tillräckliga resurser, tydlig ansvarsfördelning samt åtgärder som hänför sig till överföring av kunnande samt introduktion i arbetet att projekten kan genomföras framgångsrikt. Överföringarna av funktioner genomförs enligt principerna för verksamhetsöverlåtelse, så att det säkerställs att alla produktionsfaktorer, inklusive personalen och dess kunnande, överförs till den föreslagna nya servicecentralen.

Den föreslagna lagens konsekvenser berör också kommunala myndigheter. Enligt propositionen ska bestämmelserna i informationsförvaltningslagens paragraf om gemensamma tjänster överföras till den föreslagna lagen. Enligt 3 § 3 mom. i den föreslagna lagen ska kommunala myndigheter vid skötseln av sina lagstadgade uppgifter använda sådana behövliga gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning vars anordnande statliga myndigheter svarar för och för vars del de direkta kostnader som tjänsterna orsakar de kommunala myndigheterna ersätts av statens medel. Den föreslagna bestämmelsens syfte överensstämmer med 11 § i informationsförvaltningslagen. Det faktum att skyldigheten att använda dessa tjänster även i fortsättningen omfattar kommunala myndigheter förutsätter att närmare föreskrifter om tjänsterna och om omfattningen av deras användning utfärdas genom förordning av statsrådet. Jämfört med den gällande informationsförvaltningslagens bestämmelse ska skyldigheten att använda tjänsterna dessutom vara bunden vid att statliga myndigheter sva-

rar för anordnandet av tjänsterna och att de direkta kostnader som tjänsterna medför för de kommunala myndigheterna ersätts av statens medel. För att en skyldighet att använda tjänsterna de facto ska uppkomma måste således också vissa frågor som berör anordnandet av tjänsterna avgöras. En sådan fråga är t.ex. huruvida det hör till statens ansvar att producera och finansiera vissa sådana informations- och kommunikationstekniska tjänster som tillhandahålls kommunala myndigheter. Vid beredningen av dessa beslut ska beslutens kostnadseffekter för statsfinanserna utredas.

Även andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen, offentligrättsliga inrättningar, riksdagen, fonder utanför statsbudgeten samt företag och sammanslutningar som sköter offentliga förvaltnings- eller serviceuppgifter kan vara kunder hos den servicecentral som avses i 5 § i den föreslagna lagen. Servicecentralen ska dock i huvudsak producera tjänster för statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk. Möjligheterna för övriga aktörer att använda sådana grundläggande informationstekniktjänster och informationssystemtjänster som servicecentralen erbjuder medför emellertid positiva konsekvenser för verksamheten hos de aktörer som kan erhålla kostnadseffektiva och högklassiga tjänster hos servicecentralen. Detta förutsätter dock att sådana aktörer som står utanför statsförvaltningen kan skaffa dessa tjänster utan att konkurrensutsätta dem, eftersom avsikten är att servicecentralen inte ska delta i anbudsförfaranden. I propositionen har man inte särskilt bedömt vilka konsekvenser denna bestämmelse medför för ekonomin eller verksamheten hos aktörer utanför statsförvaltningen, eftersom dessa aktörer åtminstone inte i begynnelseskedet i någon betydande utsträckning kommer att vara kunder hos servicecentralen.

4.3 Konsekvenser för företagen

De uppgifter som enligt den föreslagna lagen ska skötas av servicecentralen är sådana offentliga serviceuppgifter som kräver specialakkunskap och som stöder verksamheten inom den offentliga förvaltningen, men som inte innefattar utövning av offentlig makt.

Servicecentralen fungerar i huvudsak som tillhandahållare av branschoberoende grundläggande informationsteknik- och informationssystemtjänster för sina kunder inom statsförvaltningen. Servicecentralen är ett statligt ämbetsverk. De tjänster som servicecentralen tillhandahåller statliga ämbetsverk och inrättningar omfattas inte av den upphandling som avses i lagen om offentlig upphandling. Vissa tjänster, såsom tjänster i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät, ska servicecentralen ha lagstadgad ensamrätt att tillhandahålla. Till dessa tjänster hör t.ex. de tjänster som avses i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen (RP 54/2013 rd) har överlämnats till riksdagen den 23 maj 2013. Enheter inom statsförvaltningen kan därmed skaffa dessa tjänster hos servicecentralens utan att konkurransutsätta dem. Också kunder som inte hör till statsförvaltningen, men för vilka tjänster produceras med stöd av uttrycklig ensamrätt, får köpa tjänsterna utan konkurransutsättning.

Det nya servicecentret tillhandahåller grundläggande informationsteknik- och informationssystemtjänster som lämpar sig för statens behov, samt vid behov sådana specialtjänster som endast vissa organisationer inom statsförvaltningen behöver, för vilka det t.ex. på grund av begränsad efterfrågan inte finns kostnadseffektiva lösningar på den fria marknaden eller vars produktion inte på ett ändamålsenligt sätt kan ordnas vid en servicecentral som tillhandahåller verksamhetsområdesspecifika tjänster eller vid ämbetsverket i fråga.

IKT-systemleverantörerna och IKT-tjänsteproducenterna kommer att ha en betydande roll som underleverantörer till servicecentralen. Servicecentralen är en sådan upphandlande enhet som avses i lagen om offentlig upphandling, som konkurransutsätter sin upphandling på marknaden. Avsikten är inte att ändra det nuvarande tillvägagångssättet inom statsförvaltningen, där de ovan nämnda tjänsterna i stor utsträckning upphandlas hos privata tjänsteproducenter. Syftet

med detta tillvägagångssätt är att säkerställa att kunderna får de bästa tjänsterna inom branschen, möjliggöra snabb respons på förändringar inom verksamheten och dra försorg om Finlands IKT-marknad på lång sikt. Målsättningen är att servicecentralen TORI inte ska konkurrera med tjänsterna på den fria marknaden. Vid servicecentralen sammanförs köpkraften hos statsförvaltningens olika enheter. Därför är servicecentralen, som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster, en stark avtalspart i förhållande till leverantörerna och tjänsteproducenterna. Det ligger även i servicecentralens intresse att det finns en välfungerande marknad för IKT-tjänster i Finland. Servicecentralen kommer att använda sig av ett omfattande nätverk av underleverantörer och att utarbeta en strategi för underleveranser. Principen är att servicecentralen själv producerar tjänster inom de områden där centralen är konkurrenskraftig. Servicecentralen producerar själv också sådana tjänster som av strategiska eller helhetsekonomiska ändamålsenlighetsskäl eller av skäl som berör beredskapen eller säkerheten måste skötas som eget arbete inom statsförvaltningen.

De branschoberoende tjänsternas kvalitet och kostnader samt servicecentralens verksamhet kommer kontinuerligt att jämföras med de bästa aktörerna och tjänsterna inom branschen. Servicecentralen kommer själv att producera sådana tjänster beträffande vilka centralen har särskilt kunnande och särskild expertis samt konkurrenskraft, liksom tjänster som av beredskaps- eller säkerhetsskäl ska skötas som eget arbete inom statsförvaltningen. Servicecentralen tillhandahåller tjänsterna i samarbete med de övriga IKT-servicecentralerna inom statsförvaltningen.

Avsikten är att det servicecenter som avses i 5 § i den föreslagna lagen ska bedriva nära samarbete med Hansel Ab vid sådana upphandlingar som hänför sig till servicecentralens tjänsteproduktion. Servicecentralen är inte en inköpscentral, utan genomför upphandlingar för sin egen tjänsteproduktion. Servicecentralen kommer att använda sig av Hansels avtal till den del Hansel har gjort gemensamma upphandlingar som lämpar sig

för servicecentralens användning och tjänsteutbud. De gällande serviceavtal som statliga myndigheter och ämbetsverk ingått på grundval av Hansels ramavtal och som berör tjänster som hör till servicecentralens tjänsteutbud kommer att överföras till servicecentralen. I fortsättningen kommer servicecentralen att tillhandahålla dessa tjänster inom statsförvaltningen och organisationerna inom statsförvaltningen behöver inte längre själva konkurrensutsätta tjänsterna eller vara parter i Hansels ramavtal. Vidare kommer servicecentralen att anlita Hansel som sakkunnig vid upphandlingen av tjänster och konkurrensutsättningar. Då Hansels sakkunskap och tjänster utnyttjas vid genomförandet av offentliga upphandlingar kan både servicecentralen och Hansel koncentrera sig på de uppgifter som hör till deras kärnkompetens och dra försorg om den helhetsekonomiska lönsamheten i samband med de offentliga upphandlingar som utförs för servicecentralens behov.

4.4 Konsekvenser för personalen

Bedömningen av vilka konsekvenser den föreslagna lagen kommer att ha för personalen grundar sig på den kartläggning av nuläget som utförts inom ramen för TORI-projektet och på de därpå baserade bedömningarna av följderna av att uppgifterna samordnas inom hela statsförvaltningen. Av betydelse med tanke på konsekvenserna för personalen är också de riktlinjer för projektet som innebär att det nya servicecentret med stöd av en differentierad verksamhetsmodell ska bedriva verksamhet inom hela landet, satsningarna på att utveckla kunnandet i samband med inledandet och samordningen av verksamheten och strävan efter att avtala om anställningsvillkoren på ett sätt som lämpar sig väl för det nya servicecentret som ska bedriva informations- och kommunikationsteknisk verksamhet. Koncentreringen av tjänsterna till servicecentret har bl.a. ansetts främja personalens möjligheter att utveckla sitt kunnande inom IKT-området.

I servicecentralens affärsverksamhetsplan, som utarbetats på grundval av den kartläggning av nuläget som utförts inom ramen för TORI-projektet, har det uppskattats att ca 1 300 anställda kommer att överföras från olika

IKT-servicecentraler, ämbetsverk och inrättningar inom statsförvaltningen till det nya servicecentret TORI. Enligt planen kommer uppgifter och personal från sammanlagt 25 statliga ämbetsverk och inrättningar att överföras under år 2014. Enligt den uppskattning som gjorts i planen kommer ca 115 årsverken att överföras från Regionförvaltningens enhet för informationsförvaltningstjänster, ca 100 årsverken från Statens IT-central och Skatteförvaltningen, ca 80 årsverken från Justitieförvaltningens datateknikcentral, ca 55 årsverken från Institutet för hälsa och välfärd, ca 35 årsverken från tullen, ca 15 årsverken från regionförvaltningsverken, Meteorologiska institutet och Trafiksäkerhetsverket samt ca 10 årsverken från Finlands miljöcentral. Under år 2014 kommer dessutom enligt planen uppskattningsvis 1–10 årsverken att överföras från kommunikationsministeriet, försvarsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, statsrådets kansli, miljöministeriet, Trafikverket, magistraterna, Försvarsförvaltningens byggverk, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Strålsäkerhetscentralen, Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning, Kommunikationsverket och Befolkningsregistercentralen. Enligt planen kommer sammanlagt ca 630 årsverken att överföras under år 2014. Antalet personer och årsverken som överförs ska preciseras i samband med varje överföringsprojekt.

Kontinuiteten i frågan om de statsanställdas anställningsförhållanden och anställningsvillkor ska tryggas med stöd av statstjänstemannalagens bestämmelser och den föreslagna lagens övergångsbestämmelser. I samband med förändringarna iaktas god personalpolitik. Vid reformen iaktas dessutom i tillämpliga delar statsrådets principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar (26.1.2012).

Vid det nya servicecentret som kommer att tillhandahålla statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster iaktas statsförvaltningens allmänna personalpolitik. Avsikten är att inom ramen för denna personalpolitik säkerställa sådana ämbetsverkspecifika lösningar av personalfrågorna

som främjar en resultatrik verksamhet vid ämbetsverket.

Då de uppgifter som avses i den föreslagna lagen överförs från statliga ämbetsverk och inrättningar till den servicecentral som utför de uppgifter som avses i lagen överförs också den personal som sköter dessa uppgifter till servicecentret. Till denna personal hör både personer som deltar i produktionen av de tjänster som överförs och personer som arbetar med stöduppgifter i anslutning till tjänsteproduktionen. Överföringen av personal regleras i den föreslagna lagens övergångsbestämmelser. I samband med överföringen av funktioner till servicecentret överförs anställda i både tjänsteförhållanden och arbetsavtalsförhållanden från statliga ämbetsverk till servicecentret. Med tanke på servicecentrets verksamhet och personalförvaltning samt jämlik behandling av personalen är det ändamålsenligt att endast en typ av anställningsförhållanden används vid servicecentret. Anställningsförhållandena hos staten är i huvudsak tjänsteförhållanden. En resultatrik organisering av verksamheten och förutsättningarna för ledning av tjänsteproduktionen utgör emellertid orsaker till att man i avvikelser från den nämnda huvudregeln kommer att använda sig av arbetsavtalsförhållanden vid det nya servicecentret. Tjänsteproduktionen vid servicecentret innefattar inte heller utövning av offentlig makt. Med tanke på jämlikheten och det administrativa arbetet skulle det vara problematiskt att samtidigt använda sig av två olika typer av anställningsförhållanden. Vid det nya servicecentret kommer de olika uppgifterna i huvudsak att bestå av likartade serviceuppgifter som hänförs till grundläggande informationsteknik och övrig informations- och kommunikationsteknik.

Då anställda i tjänsteförhållanden överförs till den nya servicecentral som avses i 5 § i den föreslagna lagen kommer deras tjänsteförhållanden således med stöd av övergångsbestämmelsen i 19 § att omvandlas till arbetsavtalsförhållanden. Detta innebär att också de rättigheter och skyldigheter som direkt baseras på tjänsteförhållandet upphör. På de anställda tillämpas inte efter överföringstidpunkten statstjänstemannalagens bestämmelser eller de bestämmelser i statens tjäns-

te- och arbetskollektivavtal på centralnivå som gäller bara tjänstemän. Tillämpningen av de ämbetsverksspecifika tjänste- och arbetskollektivavtalen på de anställda som överförs upphör vid överföringstidpunkten. De anställdas rättsställning vid servicecentret regleras i huvudsak i arbetsavtalslagen (55/2001) och i de ovan nämnda avtalens bestämmelser om arbetstagare. Detsamma gäller arbetsavtalsförhållandets innehåll. Bestämmelserna i statens avtal på centralnivå är i huvudsak desamma för anställda i tjänsteförhållanden och arbetsavtalsförhållanden. Väsentliga avvikelser förekommer i samband med statstjänstemannalagens bestämmelser om återanställningsskyldigheten vid uppsägningar och i samband med tjänste- och arbetskollektivavtalsbestämmelserna om sjukfrånvaro.

Det är möjligt att en liten del av de anställda som överförs har särskilda pensionsförmåner som grundar sig på deras tjänsteställning. Detaljfrågorna i anslutning till tryggheten av de särskilda pensionsförmånerna ska avgöras senare under övergångsskedet. Utgångspunkten är att de pensioner som fram till överföringstidpunkten intjänats av anställda som överförs till servicecentret ska tryggas. Vid behov görs förslag till sådana ändringar som dessa lösningar kräver i statsbudgeten. Enligt de preliminära bedömningar som ingår i överföringsplanerna kan det finnas behov av ändringar i budgeten för år 2015, då anställda överförs från försvarsmakten och Förvaltningens IT-central HALTIK.

Det nya servicecentret omfattas av statens kollektivavtal och av de förhandlingssystem som hänförs till avtalen. Det nya ämbetsverket kommer att omfattas av de gällande avtalen på centralnivå. Avsikten är att man inom ramen för avtalsverksamheten på ämbetsverksnivå ska precisera anställningsförhållandenas villkor och vissa andra frågor så att de lämpar sig för servicecentrets verksamhet. Förhandlingarna om dessa preciseringar ska föras mellan servicecentret och de berörda personalorganisationerna.

Vidare ska ett nytt lönesystem förhandlas fram för det nya servicecentret. Den centrala målsättningen är att utarbeta ett lönesystem som bidrar till att verksamheten vid ämbetsverket blir resultatrik. Man strävar efter att

avtala om eller åtminstone nå ett förhandlingsresultat om lönesystemet innan personal i större utsträckning överförs till ämbetsverket, vilket enligt planerna kommer att ske från och med den 1 januari 2014. Lönenivån för den personal som överförs ska tryggas på det sätt som avtalats i statens tjänste- och arbetskollektivavtal på centralnivå.

För det nya servicecentrets del ska också behövliga avtal förhandlas fram om anordnandet av förtroendemannaverksamheten, om samarbetet samt om samarbetet inom arbetarskyddet.

Vid valet av arbetstidsform och arbetstidsystem är det även viktigt att de behov som hänför sig till det nya servicecentrets verksamhet beaktas.

Med tanke på de ovan nämnda förberedelserna och förhandlingarna kommer man i behövlig utsträckning att utreda vilka förmåner som hör till de allmänna avtalen inom IKT-branschen.

Konsekvenserna av de personalöverföringar som sker i samband med inledandet av verksamheten vid servicecentret berör också de ämbetsverk och inrättningar från vilka funktioner och uppgifter överförs. Staten måste således omorganisera dessa funktioner och uppgifter, vilket bl.a. kräver åtgärder för anpassning av befattningsbeskrivningarna och kunnandet.

4.5 Konsekvenser för miljön

Den servicecentral som avses i 5 § i den föreslagna lagen har som målsättning att tillhandahålla branschoberoende informations- och kommunikationstekniska tjänster som är konkurrenskraftiga, högklassiga och ekologiska, som uppfyller kraven på informations-säkerhet och som motsvarar kundernas behov. Målet är att servicecentret ska producera sina tjänster på ett ekologiskt sätt och även möjliggöra ekologiska verksamhetsmetoder hos sina kunder. De viktigaste metoderna för att producera mer ekologiska tjänster är att producera mer ekologiska tjänster är att väsentligt minska antalet egna datacenter som används vid tjänsteproduktionen och att tillhandahålla gemensamma informations- och kommunikationstekniska lösningar för användarna inom statsförvaltningen. Genom konsolidering av datacentren minskas miljö-

belastningen i och med en kraftig minskning av elförbrukningen och de därmed anknutna miljöutsläppen. Enligt förhandsinformationen om enkäten ”Uppgifter om statens informationsförvaltning 2012” finns det 147 datacenter inom statsförvaltningen. Målsättningen är att minska antalet till färre än 20. Med hjälp av gemensamma informations- och kommunikationstekniska lösningar, bl.a. videokonferenstjänster, gemensamma elektroniska arbetsrum och distansanvändarlösningar, minskas också resandet och den miljöbelastning som resorna medför. Då uppgifterna sammanförs blir det dessutom möjligt att på ett mer heltäckande sätt och på kortare avstånd tillhandahålla tjänster inom hela landet. I likhet med distansarbetslösningarna bidrar detta till att minska resandet.

4.6 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen har indirekta konsekvenser för medborgarnas, företagens och sammanslutningarnas ställning. Syftet med den föreslagna lagen är bl.a. att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Uppnåendet av dessa mål kommer framför allt att förbättra de statliga myndigheternas möjligheter och förutsättningar att sköta sina kärnuppgifter. I och med de gemensamma grundläggande informationstekniktjänsterna och gemensamma kommunikationstekniktjänsterna kommer alltså informationsförvaltningen inom statsförvaltningen att effektiviseras. De produktivitetsfördelar och kostnadsbesparingar som erhålls därigenom kan användas för att producera allt bättre tjänster för medborgarna samt för företag och sammanslutningar.

De gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som avses i 2 § 2 mom. 3 punkten i den föreslagna lagen är mer direkt anknutna till de tjänster som tillhandahålls medborgare, företag och sammanslutningar inom den offentliga förvaltningen än de ovan nämnda gemensamma grundläggande informationstekniktjänsterna och gemensamma kommunikationstekniktjänsterna. Tillgången till vissa tjänster kan vara direkt beroende av

tjänsternas funktion, tillgänglighet och användbarhet. T.ex. elektronisk identifiering är en förutsättning för tillgången till flera elektroniska myndighetstjänster. De gemensamma stödtjänsterna är av större betydelse även med tanke på att också kommunala myndigheter kan förpliktas använda dessa tjänster då de utför sina lagstadgade uppgifter.

Inrättandet av den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § och överföringen av funktioner till centralen har i princip inga konsekvenser för jämlikheten mellan könen. Servicecentret är ett nytt ämbetsverk, som med stöd av den föreslagna lagens övergångsbestämmelser ska överta uppgifter som hänför sig till de statliga ämbetsverkens och inrättningarnas gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. Då sådana uppgifter överförs från statliga ämbetsverk och inrättningar till den servicecentral vars uppgifter definieras i den föreslagna lagen överförs också den personal som arbetar i uppgifterna till servicecentret. Anställningsförhållandenas kontinuitet tryggas för alla anställda som arbetar i uppgifter som överförs till servicecentret och uppgifterna kommer i princip att vara desamma även efter överföringen. Koncentreringen av uppgifterna ger bättre möjligheter att utnyttja kunnandet. De experter som arbetar med dessa uppgifter samlas vid det nya servicecentret, varvid det bästa kunnande som berör informations- och kommunikationsteknik inom statsförvaltningen står till hela statsförvaltningens förfogande. Till målen med verksamheten vid det nya servicecentret hör även att erbjuda de anställda som deltar i produktionen av statens informations- och kommunikationstekniska tjänster goda utvecklings- och karriärmöjligheter samt en konkurrenskraftig inkomstnivå. Möjligheterna att utnyttja kunnandet samt personalens utvecklings- och karriärmöjligheter är desamma för både män och kvinnor. I och med att uppgiftshelheten i samband med produktionen av informations- och kommunikationstekniska tjänster blir större än förut förbättras även möjligheterna att anförtro både män och kvinnor uppgifter på samma nivå.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden

I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering anges som ett mål att statens branschoberoende informations- och kommunikationstekniska tjänster ska samordnas. För att uppnå detta mål inledde finansministeriet ett projekt för att koncentrera de branschoberoende informations- och kommunikationstekniska uppgifterna inom statsförvaltningen (TORI-projektet), vars mandatperiod är 7.5.2012–31.12.2014.

Beredningen har styrts av de riktlinjer som fastställts av finanspolitiska ministerutskottet. Vid sitt sammanträde 6.3.2013 fastställde ministerutskottet att beredningen av projektet även ska omfatta ämbetsverkens egna branschoberoende informations- och kommunikationstekniska uppgifter, eftersom man endast därigenom kan nå önskad effektivisering av verksamheten och eftersträva besparingar. Ministerutskottet förordade vid sitt sammanträde 26.11.2012 finansministeriets förslag om inrättande av en servicecentral som ska svara för de branschoberoende grundläggande informationstekniktjänsterna och kommunikationstekniktjänsterna. Dessutom förordade ministerutskottet 13.2.2013 finansministeriets förslag om vidtagande av behövliga förberedelser för inrättandet av det specialämbetsverk som under finansministeriets styrning ska svara för de branschoberoende grundläggande informationstekniktjänsterna och kommunikationstekniktjänsterna.

Den lagstiftningsarbetsgrupp som tillsattes för TORI-projektet utarbetade utkast till behövliga lagstiftningsändringar i form av en regeringsproposition. Utkastet till regeringsproposition, som även innefattade ett utkast till statsrådsförordning om den servicecentral som ska tillhandahålla statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster, sändes på remiss 3.6–10.7.2013.

I flera remissyttranden framställdes önskemål om en möjlighet att yttra sig om det slutliga förslaget till regeringsproposition, då alla behövliga ändringar och kompletteringar gjorts. Av tidtabellsskäl beslutade sig finansministeriet för att ordna ett gemensamt diskussionsmöte för alla remissinstanser 27.8.2013. Den respons som erhöles vid mö-

tet har beaktats vid regeringspropositionens beredning.

Regeringspropositionen behandlades 5.9.2013 i ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling och 10.9.2013 i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning, tillsammans med de övriga budgetlagarna.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Begärda remissyttranden

Angående utkastet till regeringsproposition begärdes remissyttranden av alla ministerier. Ministerierna ombads i samband med utarbetandet av remissyttrandena enligt prövning även höra ämbetsverk och inrättningar inom sina respektive förvaltningsområden. Dessutom begärdes remissyttranden av regeringen, Centralförbundet för telekommunikation och informationsteknik FiCom rf, Hansel Ab, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf, Folkpensionsanstalten, Konkurrens- och konsumentverket, Arbetsgivarna för servicebranscherna rf, Löntagarorganisationen Pardia rf, Suomen Erillisverkot Oy, Finlands kommunförbund rf, Suomen ohjelmistoyrittäjät ry, Republikens presidents kansli samt av Teknologiindustrin rf.

Remissinstanser

Remissyttranden gavs av CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy, Riksdagens kansli, Centralförbundet för telekommunikation och informationsteknik FiCom rf, Hansel Ab, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf, Konkurrens- och konsumentverket, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Löntagarorganisationen Pardia rf, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Suomen Erillisverkot Oy, Försörjningsberedskapscentralen, Finlands Kommunförbund rf, arbets- och näringsministeri-

et, utrikesministeriet, statsrådets kansli, statens revisionsverk, finansministeriet och miljöministeriet.

Dessutom gavs remissyttranden av Trafikverket, Lantmäteriverket, Justitiekanslersämbetet, Justitieförvaltningens datateknikcentral, TeliaSonera Finland Abp och Kommunikationsverket.

Det viktigaste innehållet i remissyttrandena

I remissyttrandena ansågs det allmänt att det finns ett behov av att inrätta en servicecentral som ska tillhandahålla statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. Det konstaterades även att man genom att förenhetliga och samordna anordnandet av tjänsterna kommer att nå bättre kostnadseffektivitet och högklassigare tjänster. Samtidigt betonades det dock i flera remissyttranden att samordnandet av statens s.k. branschoberoende informations- och kommunikationstekniska uppgifter också är förknippat med betydande risker, vars hantering likaså måste möjliggöras genom den föreslagna lagen, t.ex. med hjälp av bestämmelser om tjänsternas kvalitet, skyldigheten att använda tjänsterna, avtals- och kundstyrning av tjänsteproduktionen samt servicecentrets förvaltningsmodell.

I remissyttrandena betraktades det även allmänt taget som positivt att man genom propositionen skapar ramar för anordnandet av alla statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Till denna del uppmärksammades det emellertid i flera utlåtanden att lagförslagets bestämmelser, fränsett bestämmelserna om den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 §, ännu var mycket allmänt formulerade i utkastet till regeringsproposition och att det även fanns skäl att komplettera bestämmelsernas motiveringar. Sådana kommentarer framfördes i synnerhet angående bestämmelserna om stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning.

Vidare uppmärksammades det i flera remissyttranden att gränsdragningen mellan å ena sidan sådana s.k. branschoberoende informations- och kommunikationstekniska tjänster som omfattas av lagens tillämpningsområde och å andra sidan branschspeci-

fika tjänster borde förtydligas i lagens definitioner eller belysas genom eventuella exempel i bestämmelsernas detaljmotivering. Det konstaterades i flera remissyttranden att denna gränsdragning har en direkt inverkan på omfattningen av skyldigheten att använda tjänsterna. I flera remissyttranden ansågs det viktigt att omfattningen av skyldigheten att använda gemensamma tjänster definieras noggrant i lagen, framför allt när det gäller de gemensamma grundläggande informationstekniktjänsterna och gemensamma informationssystemtjänsterna. I anslutning till detta uppmärksammades även grunderna för undantag från skyldigheten att använda tjänsterna i flera remissyttranden. I en del yttranden ansågs undantagsgrunderna vara alltför snäva, medan de i andra ansågs vara alltför omfattande eller allmänt formulerade, vilket skulle ge alltför stor flexibilitet vid deras tillämpning och tolkning. I flera remissyttranden konstaterades det också att det borde finnas något slags förfarande för det beslutsfattande som berör undantag från skyldigheten att använda tjänsterna.

I remissyttranden uppmärksammades det även att den föreslagna lagens förhållande till den övriga lagstiftningen borde beskrivas tydligare i propositionen. I synnerhet uppmärksammades förhållandet mellan den föreslagna lagen och informationsförvaltningslagen samt den lag som ingår i regeringens proposition med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (RP 54/2013 rd), samt lagarnas karaktär av allmänna lagar eller speciallagar.

I flera remissyttranden aktualiserades särskilt innehållet i den paragraf som berör gemensamma tjänster, samt paragrafens betydelse och detaljmotivering. I flera remissyttranden framfördes det att tjänsternas definitioner och kvalitetskrav ännu borde preciseras i paragrafen eller i dess motivering. Det framställdes särskilt önskemål om att det ska framgå tillräckligt tydligt av propositionen vilka tjänster som är s.k. branschberoende och vilka som är branschspecifika. I remissyttranden föreslogs det dessutom att tjänsternas kvalitetskrav skulle utökas med krav på förenlighet med den övergripande arkitekturen, tillgänglighet, användbarhet och till-

gång samt förenlighet med kraven på säkerhet och beredskap.

Beträffande propositionens motivering ansågs det i remissyttranden vara viktigt att komplettera den ekonomiska analysen framför allt angående propositionens ekonomiska konsekvenser, i synnerhet i fråga om de potentiella besparingar som reformen medför. I remissyttranden fästes det även vikt vid att propositionen bör samordnas med budgetpropositionen för år 2014 och att den föreslagna lagen bör godkännas som en budgetlag i samband med den.

I flera remissyttranden uppmärksammades bristerna i det propositionsutkast som sänts på remiss, på grund av vilka det inte var möjligt att ge ett tillräckligt utförligt yttrande. Betydande brister hänförde sig framför allt till bedömningen av den föreslagna lagens grundlagsenlighet, den internationella jämförelsen och beskrivningen av propositionens samhälleliga konsekvenser. I vissa remissyttranden påtalades likaså bristerna i beskrivningen av propositionens samband med andra propositioner och övrig lagstiftning, i synnerhet förhållandet till regeringens proposition med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen (RP 54/2013 rd). På grund av dessa brister framställdes i en del remissyttranden önskemål om eller krav på en möjlighet att yttra sig om det slutliga förslaget till regeringsproposition.

Vidare framställdes det i flera remissyttranden önskemål om att de särdrag som ansluter sig till det nya servicecentrets ämbetsverksform skulle definieras noggrannare och utförligare samt att grunderna för särdragen skulle beskrivas närmare i propositionens motivering. I många remissyttranden uppmärksammades till denna del ämbetsverkets förvaltningsmodell och syftet med de företagsekonomiska principer som avses i propositionen. De iakttagelser som berörde förvaltningsmodellen hänförde sig på många punkter till den statsrådsförordning som ingick i det propositionsutkast som sändes på remiss, vilken innehöll bestämmelser om den servicecentral som tillhandahåller statens gemensamma informationstekniktjänster och informationssystemtjänster.

Beaktandet av remissyttrandena och övrig fortsatt beredning

Med beaktande av de juridiska bedömningar och de övriga utredningar som utfördes vid den fortsatta beredningen av propositionen och de riktlinjer regeringen tidigare fastställt ansågs inte alla de ändringsförslag som lagts fram i remissyttrandena möjliga att genomföra.

På grundval av remissyttrandena och den övriga fortsatta beredningen gjordes bl.a. följande preciseringar, korrigeringar och kompletteringar i propositionen.

Den föreslagna lagens 1 §, som gäller lagens syfte, preciserades så att lagens syfte framgår tydligare och beskrivs i förhållande till olika målsättningar. Paragrafens detaljmotivering kompletterades likaså. Motiveringen till 1 § 2 mom. i lagen, som gäller den föreslagna lagens förhållande till informationsförvaltningslagen, förtydligades både i paragrafens detaljmotivering och i propositionens allmänna motivering.

I den föreslagna lagens 2 § preciserades och förtydligades definitionen av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster, dvs. branschoberoende tjänster. Ur paragrafens 2 mom. ströks den punkt enligt vilken de gemensamma tjänsterna även kunde omfatta andra helheter av tjänster än sådana som uttryckligen avsågs i paragrafen, eftersom denna punkt betraktades som onödig och inexakt. Tjänsternas kvalitetskrav kompletterades med de krav som framfördes i remissyttrandena.

Den skyldighet att använda gemensamma tjänster som regleras i 3 § i den föreslagna lagen preciserades genom att grunderna för möjligheten att avvika från skyldigheten kompletterades och preciserades. Dessutom utökades paragrafen med föreskrifter om det förfarande som ska iaktas då det fattas beslut om undantag från skyldigheten.

Den föreslagna lagens 4 § utökades med en bestämmelse om finansministeriets allmänna befogenheter i samband med styrningen av de gemensamma tjänster som avses i lagen. Genom detta tillägg förtydligades även förhållandet mellan den föreslagna lagen och informationsförvaltningslagen.

En ändring av teknisk karaktär, som förtydligade propositionens struktur, utfördes genom att bestämmelserna om den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § uppdelades mellan flera paragrafer.

Bestämmelserna om förvaltningsmodellen för den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § kompletterades och centrala bestämmelser om aktörernas befogenheter och uppgifter samlades i större omfattning på lagnivå.

Den bestämmelse i 15 § 2 mom. i den föreslagna lagen som berör principerna för viktighetsklassificeringen utökades med bestämmelser om beslutsförfarandet.

Bestämmelsen i 5 § 2 mom. förtydligades så att det framgår att statsrådet beslutar om andra tillhandahållare av gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster.

Bland lagens övergångsbestämmelser korrigerades bestämmelsen om överföring av uppgifter och funktioner samt avtal och andra förbindelser. De övergångsbestämmelser som berör överföringen av personal ändrades i enlighet med riktlinjerna.

På grundval av remissyttrandena och den övriga fortsatta beredningen gjordes även ett stort antal ändringar av teknisk karaktär och detaljändringar i propositionen, kompletteringar samt övriga ändringar genom vilka propositionens tydlighet, begriplighet och lagtekniska struktur förbättrades.

Vid den fortsatta beredningen kompletterades propositionen också med de delar som saknades, dvs. en redogörelse för förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen, den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet, en bedömning av miljökonsekvenserna samt en beskrivning av propositionens beredningsskeden och samband med andra propositioner. Den allmänna motiveringens bedömning av propositionens samhälleliga konsekvenser kompletterades likaså, samt utökades med frågor som behandlats under andra rubriker i utkastet. Bedömningen av propositionens ekonomiska konsekvenser kompletterades också i många avseenden och anpassades till budgetförslaget för år 2014. Vid den fortsatta beredningen utökades propositionen även med ett för-

slag till lag om ändring av 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret.

6 Samband med andra propositioner

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen (RP 54/2013 rd) kommer att behandlas vid riksdagen samtidigt som denna proposition. Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät kommer att vara en speciallag i förhållande till den föreslagna lagen. Den föreslås innehålla bestämmelser om den offentliga förvaltningens säkerhetsnät, tjänsterna i nätet och användningen av tjänster samt om säkerhetsnätets övriga verksamhet. Syftet med lagen är att under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden säkerställa att den kommunikation som samarbetet mellan den högsta statsledningen och de myndigheter och andra aktörer som är viktiga med tanke på säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och obruten samt att säkerställa att den information som behövs vid beslutsfattandet och ledningen är lättillgänglig, integrerad och konfidentiell. Till säkerhetsnätet hör enligt lagen ett kommunikationsnät och med det direkt sammanhörande utrustningsutrymmen, utrustning och annan infrastruktur samt säkerhetsnätets gemensamma tjänster. Lagen innehåller även bestämmelser om skyldigheten att använda säkerhetsnätet, annan användning av säkerhetsnätet samt om produktionen av tjänster och gemensamma tjänster i säkerhetsnätet. I lagen finns också bestämmelser

om styrningsmodellen för verksamheten i säkerhetsnätet, vilken omfattar allmän administrativ styrning av verksamheten, ägarstyrning av det bolag som tillhandahåller tjänster samt strategisk styrning av verksamheten och stöd för styrningen. Säkerhetsnätet och dess tjänster hör till statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster enligt 2 § 1 mom. i den föreslagna lagen. De uppgifter som sköts av aktörer som tillhandahåller nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet enligt 7 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät, eller informations- och kommunikationstekniska tjänster enligt lagens 9 §, är sådana grundläggande informationstekniktjänster som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten i det lagförslag som ingår i denna proposition. Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät föreslås innehålla särskilda bestämmelser om produktionen av dessa tjänster, vissa användargrupperns skyldighet att använda tjänsterna, kraven på uppgifterna och tjänsterna samt om styrningen av tjänsteproduktionen. Dessa bestämmelser blir i första hand tillämpliga på sådan verksamhet som berör den offentliga förvaltningens säkerhetsnät. Syftet är emellertid att den föreslagna lagens allmänna bestämmelser bl.a. om kraven på tjänsternas kvalitet även ska omfatta verksamheten i säkerhetsnätet, om inte något annat bestäms i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Inrättandet av den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § och övergångsbestämmelserna i lagens 17 § har konsekvenser för statsbudgeten.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster

1 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om lagens syfte och tillämpningsområde. Enligt paragrafens 1 mom. är syftet med den föreslagna lagen att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Den föreslagna lagens målsättningar motsvarar i huvudsak målen med informationsförvaltningslagen. Syftet med den föreslagna lagen är emellertid i synnerhet att med hjälp av gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster bidra till att skapa större kostnadseffektivitet vid produktionen av dessa tjänster och säkerställa tjänsternas kvalitet och interoperabilitet genom att reglera det sätt på vilket tjänsterna anordnas. Enligt bestämmelsen om den föreslagna lagens syfte gäller styrningsmålsättningarna uttryckligen styrningen av tjänsteproduktionen, medan styrningen regleras på ett mer allmänt plan i informationsförvaltningslagen. Bestämmelsen om lagens syfte visar också att grunderna för anordnandet av de tjänster som avses i den föreslagna lagen ska regleras i lag på ett sådant sätt att produktionen av de gemensamma tjänster som statliga ämbetsverk och inrättningar behöver sker koncentrerat och så att användningen av tjänsterna kan styras.

I paragrafens 1 mom. bestäms det dessutom att det hör till lagens målsättningar att förtydliga strukturerna för anordnandet av statens informations- och kommunikationsteknik genom administrativ samordning av statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, samt att skapa ramar för anordnandet av enhetlig produktion och användning av statens gemensamma informa-

tions- och kommunikationstekniska tjänster. Produktionen av tjänsterna regleras i den föreslagna lagens 5 och 13 §, som gäller tillhandahållarna av dessa tjänster. När det gäller användningen av tjänsterna innehåller 2 och 3 § bestämmelser om de gemensamma tjänsterna och om skyldigheten att använda dem.

Enligt paragrafens 2 mom. ska lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) tillämpas på styrningen av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen och på främjandet och säkerställandet av informationssystemens interoperabilitet, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen. Informationsförvaltningslagen är till denna del en allmän lag i förhållande till den föreslagna lagen. Den föreslagna lagen är å sin sida avsedd att vara en allmän lag som styr informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen genom bestämmelser om tjänsterna och anordnandet av dem. Informationsförvaltningslagens bestämmelser om informationsförvaltningens styrning och interoperabilitet påverkar också anordnandet av de gemensamma tjänster som avses i den föreslagna lagen. Verksamheten styrs på ett centralt sätt av den övergripande arkitektur som utarbetats med stöd av informationsförvaltningslagen samt av lagens beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten. Förhållandet mellan lagarna definieras även genom bestämmelserna i 2 och 3 § i den föreslagna lagen. Den verksamhet som avses i den föreslagna lagen omfattas också av de styrningsbefogenheter som avses i informationsförvaltningslagen. Den föreslagna lagen bildar tillsammans med informationsförvaltningslagen en helhet av allmän lagstiftning som berör informationsförvaltning inom den offentliga sektorn, informationsförvaltningens interoperabilitet, anordnandet av tjänster inom detta område samt styrningsmetoderna.

2 §. I denna paragraf definieras statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Denna paragraf och

den föreslagna lagens 3 § ersätter den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen. Samtidigt ska paragrafen utökas med allmänna definitioner av vad som avses med gemensamma grundläggande informationstekniktjänster, gemensamma informationssystemtjänster och gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning.

I paragrafens 1 mom. definieras statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Med dessa avses tjänster vars anordnande statliga myndigheter svarar för, vilka allmänt och i stor omfattning används eller är avsedda att användas som stöd vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter, vars anordnande inte kräver branschspecifika lösningar eller betydande branschspecifikt kunnande, och som grundar sig på allmänna informations- och kommunikationstekniska lösningar. Detta utgör definitionen av s.k. branschoberoende tjänster.

Enligt 2 mom. 1 punkten i paragrafen avses med grundläggande informationstekniktjänster fysisk utrustning, program som krävs för utrustningens funktion, datakommunikations- och kommunikationstjänster samt därmed anknutna helheter av infrastruktur- och stödtjänster. Till dessa hör t.ex. gemensamma datakommunikationsnät, lösningar som berör tjänstemännens arbetsstationer och gemensamma datacenter- och drifttjänster. Till dessa gemensamma tjänster hör även t.ex. tjänster i säkerhetsnätet, vilka regleras i en särskild lag som ingår i regeringens proposition med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen (RP 54/2013 rd). Den nämnda lagen är en speciallag i förhållande till den lag som föreslås i denna proposition. Lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät föreslås bl.a. innehålla närmare bestämmelser om sådana tjänster i säkerhetsnät som ska vara gemensamma för de användargrupper som avses i lagen. Med informationssystemtjänster avses enligt paragrafens 2 punkt informationssystem och därmed anknutna tjänster som stöder skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter eller likartad verksamhet inom olika organisationer. Sådana system används t.ex. inom personalförvaltningen, ärendehantering, arkivering och rap-

porteringen. I paragrafens 3 punkt definieras gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning, i enlighet med de gällande bestämmelserna i 11 § 1 mom. i informationsförvaltningslagen. Med stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning avses sådana informations- och kommunikationstekniska lösningar som krävs för elektronisk kommunikation eller stöder anslutning till elektronisk service. Till dessa tjänster hör bl.a. medborgarkontot, den samlade tjänsten för elektronisk identifiering, signering och betalning, portaltjänsten för medborgare, blanketttjänsten för den offentliga förvaltningen, tjänsten för förmedling och koppling av meddelanden, plattformen för elektroniska tjänster inom den offentliga förvaltningen och den samlade tjänsten för elektronisk identifiering av tjänstemän.

Man har inte för avsikt att genom de definitioner som föreslås i paragrafen utesluta möjligheten att de gemensamma tjänsterna i framtiden även omfattar andra tjänster eller tjänstehelheter. Avsikten är att paragrafen i detta avseende ska vara tillräckligt allmänt utformad, så att tillräcklig flexibilitet möjliggörs inom en bransch som förändras snabbt. Även informations- och kommunikationstekniska tjänster som regleras i annan lagstiftning kan betraktas som sådana gemensamma tjänster som omfattas av de ovan nämnda punkterna, om det är fråga om tjänster som i enlighet med definitionen i 1 mom. är gemensamma och branschoberoende. Då helheterna av tjänster definieras på ett tillräckligt allmänt plan blir det även möjligt att flexibelt beakta kundernas behov i samband med anordnandet av tjänsterna. Tjänsterna behöver inte vara identiska för alla eller ens för de flesta kunder t.ex. hos den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § för att det ska vara fråga om gemensamma och branschoberoende tjänster i enlighet med 2 § 1 mom. I detta sammanhang är det väsentligt att tjänsterna ordnas gemensamt, samtidigt som de kundspecifika variationsbehoven beaktas.

För att möjliggöra dels flexibilitet och dels tillräckligt noggrann reglering ska närmare bestämmelser om tjänsterna enligt det föreslagna 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Ifall det senare, då informations-

och kommunikationstekniken utvecklas, uppkommer behov av att utöka statens gemensamma tjänster med andra tjänster än de tjänstehelheter som avses här, kan den föreslagna paragrafens 2 mom. genom en lagändring kompletteras med nya punkter.

Paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om kraven på de gemensamma tjänsternas kvalitet. Enligt detta moment ska de gemensamma tjänsterna vara kostnadseffektiva, allmänt tillämpliga för sitt användningsändamål, välfungerande, tillförlitliga, användarvänliga och tillgängliga samt tillhandahållas jämlikt inom hela landet. I det föreslagna 3 mom. bestäms det även att de gemensamma tjänsterna ska vara förenliga med den övergripande arkitekturen för statens informationsförvaltning och med beskrivningarna och definitionerna av interoperabiliteten, samt uppfylla behövliga krav på informationssäkerhet och beredskap. De aktörer som med stöd av denna lag utses till tillhandahållare av tjänsterna, t.ex. den servicecentral som avses i 5 §, svarar för att tjänsterna uppfyller de kvalitetskrav som anges i den föreslagna paragrafen. Överenskommelser om kundspecifika krav på servicenivån, kvalitetsledningsmetoder och påföljder för avvikelser i kvaliteten träffas i de kundspecifika serviceavtal som avses i 12 §.

Avsikten är att produktionen av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster, som sker under finansministeriets ledning, ska styras på ett sådant sätt att tjänsternas kvalitet blir säkerställd och verifierad. Vid säkerställandet och verifieringen av tjänsternas kvalitet samt vid bedömningen och styrningen av det sätt på vilket tjänsterna ordnas ska särskild vikt fästas vid att tjänsterna och tjänsteproduktionen är kostnadseffektiva, processerna för ibruktage av tjänsterna är standardiserade, tjänsternas funktion har testats och verifierats, tjänsternas prestanda och tillförlitlighet har säkerställts samt vid att tjänsterna är användarvänliga och uppfyller de krav som ställs på informationssäkerhet och beredskap. Informationssäkerheten kan bedömas och verifieras i enlighet med lagen om bedömning av informationssäkerheten i myndigheternas informationssystem och datakommunikation (1406/2011) och statsrådets förordning om

informationssäkerheten inom statsförvaltningen (681/2010). Genom bestämmelserna om tjänsternas kvalitetskrav anges också riktlinjer för de förhandsvillkor som ska vara uppfyllda innan man kan anse att det i enlighet med 3 § föreligger en skyldighet att använda gemensamma tjänster.

Enligt paragrafens 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om de gemensamma tjänsterna och de kvalitetskrav som avses i 3 mom. samt om förfarandena för verifiering av kvaliteten och kostnadseffektiviteten genom förordning av statsrådet. Det torde inte vara möjligt att genom förordning av statsrådet utöka lagen med flera gemensamma tjänstehelheter, men vid behov kan man genom förordning precisera vilka tjänster som hör till dem som definieras i paragrafens 2 mom. Med tanke på preciseringen av den skyldighet att använda tjänsterna som anges i 3 § och anordnandet av tjänsteproduktionen är det viktigt att den statsrådsförordning som avses i denna paragraf träder i kraft samtidigt som den föreslagna lagen.

3 §. Denna paragraf föreslås innehålla bestämmelser om skyldigheten att använda gemensamma tjänster. Paragrafen ersätter den bestämmelse om skyldigheten att använda gemensamma tjänster som ingår i den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen. Bestämmelsen preciseras i samband med överföringen, så att dess tillämpningsområde blir tydligare och noggrannare avgränsat.

Enligt paragrafens 1 mom. ska statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk använda gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster, om inte organisationen nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller en del av den på grund av statens övergripande arkitektur, sådana åtgärder i anslutning till informationsförvaltningen som är nödvändiga med tanke på enhetlig verksamhet, de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas interoperabilitet eller omständigheter som avses i 2 § 3 mom. Med statens övergripande arkitektur avses här den verksamhets-, informations-, system-, och teknologiarkitektur som utarbetats med stöd av informationsförvaltningslagen. Med enhetlig verksamhet inom informationsförvaltningen avses dels stats-

förvaltningens gemensamma informationsförvaltning och anordnandet av verksamheten på ett enhetligt sätt och dels kundernas behov av att ordna informationsförvaltningen på ett enhetligt sätt. De informations- och kommunikationstekniska tjänsternas interoperabilitet kan granskas med stöd av de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som avses i informationsförvaltningslagen och vid behov även med beaktande av de branschspecifika informations- och kommunikationstekniska lösningarna och interoperabiliteten i fråga om statens gemensamma tjänster. Vidare ska det vara möjligt att avvika från skyldigheten att använda gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster t.ex. då det är nödvändigt på grund av tjänsternas kvalitet. Här hänvisas det till de kvalitetskrav som ställs i 2 § 3 mom. i den föreslagna lagen. Vid bedömningen kan man utgå från de iakttagelser som gjorts i samband med förfarandena för verifiering av tjänsternas kvalitet. Omständigheter som hänför sig till säkerheten eller beredskapen kan likaså utgöra en grund för avvikelser från skyldigheten att använda tjänsterna. Finansministeriet ska, efter att ha hört det berörda ministeriet och den kunddelegation som avses i 11 §, fatta beslut om kundens rätt att använda andra tjänster än gemensamma tjänster. Om finansministeriet och det berörda ministeriet är av olika åsikt, fattas beslutet av statsrådet.

Eftersom syftet med den föreslagna lagen är att förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förenhetliga produktionen och användningen av tjänsterna, ska möjligheten att avvika från skyldigheten att använda tjänsterna tolkas snävt. Det ska enligt paragrafen finnas en nödvändig grund för att avvika från skyldigheten. Avsikten är i första hand att de gemensamma tjänsterna ska ordnas så att även avvikande kundbehov kan beaktas. Det sätt på vilket de gemensamma tjänsterna enligt den föreslagna lagen ska anordnas är på ett centralt sätt förknippat med en verksamhetsmodell där tillhandahållaren av tjänsterna, t.ex. den servicecentral som avses i 5 §, har till uppgift att se till att tjänster tillhandahålls alla kunder inom stats-

förvaltningen på ett sådant sätt att man inom ramen för de tjänstehelheter som hör till servicecentrets ansvarsområde också ska kunna beakta kundernas särskilda behov, t.ex. krav som berör säkerheten eller beredskapen. Servicecentret kan i detta syfte t.ex. på beställning av en kund skaffa en särskild skräddarsydd tjänst för kunden. I synnerhet då det är fråga om sådana grundläggande informationstekniktjänster som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen borde det således mycket sällan förekomma behov av att avvika från den skyldighet att använda tjänsterna som anges i 3 § 1 mom. Avsikten är att man i samband med styrningen av de gemensamma tjänsterna och tillhandahållarna av dessa tjänster ska utarbeta riktlinjer, allmänna kriterier och verifieringsförfaranden på grundval av vilka det är möjligt att göra en allmän bedömning av huruvida det finns grunder för att avvika från skyldigheten att använda tjänsterna. Genom denna bestämmelse omformuleras principen i 11 § i den gällande lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen om att skyldigheten att använda tjänsterna endast gäller sådana tjänster som kunden behöver, så att den ges en ovillkorligare form, men dock med bevarande av den grundtanke enligt vilken tjänsterna ska motsvara kundernas behov för att de ska vara skyldiga att använda dem.

Utgångspunkten är att alla statliga ämbetsverk och inrättningar ska använda de gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster som tillhandahålls av den nya servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 §. Eftersom avsikten är att ämbetsverkens och inrättningarnas ovan nämnda tjänster ska överföras till servicecentret som sådana, torde det i princip inte kunna uppkomma några sådana situationer där ett kundämbetsverk kommer att ha behov av att använda en annan tjänst eller själv ordna tjänsteproduktionen. T.ex. när det gäller sådana tjänster som ett kundämbetsverk har lagt ut, kommer serviceavtalet beträffande den utlagda tjänsteproduktionen att överföras till servicecentret, som ansvarar för tjänsten. Tjänsten kommer i princip fortsättningsvis att tillhandahållas kunden på samma sätt.

Enligt paragrafens 2 mom. ska statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk använda gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning, om inte organisationen av tekniska eller funktionella skäl nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller en del av den. Denna skyldighet motsvarar i fråga om sitt innehåll den skyldighet som anges i den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen. Skyldigheten preciseras och ges delvis en ovillkorligare form, så att möjligheten att avvika från skyldigheten att använda tjänsterna binds vid tekniska eller funktionella skäl. Samtidigt bevaras dock den grundtanke som ingår i den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen, enligt vilken tjänsterna och anordnandet av tjänsteproduktionen ska motsvara kundernas behov för att de ska vara skyldiga att använda tjänsterna. Den möjlighet att avvika från skyldigheten att använda tjänsterna som föreskrivs i 2 mom. ska tolkas snävt. De tekniska eller funktionella skälen kan t.ex. utgöras av att en gemensam tjänst inte i alla avseenden uppfyller de krav som kunden med fog kan ställa på den eller att saken inte med tillräcklig säkerhet kunnat verifieras. Med krav som hänför sig till kvaliteten avses i första hand de kvalitetskrav som anges i 2 § 3 mom. En grund för avvikelse från skyldigheten kan även utgöras t.ex. av att tjänsterna inte är interoperabla med kundens övriga informations- och kommunikationstekniska funktioner. Interoperabiliteten kan granskas med hjälp av de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som avses i informationsförvaltningslagen. Vid behov kan interoperabiliteten även granskas med avseende på branschspecifika informations- och kommunikationstekniska lösningar samt med avseende på statens gemensamma tjänster. Det är i sista hand kunden som ansvarar för bedömningen av huruvida det är nödvändigt att avvika från skyldigheten, men i samband med styrningen av de gemensamma tjänsterna ska man utarbeta riktlinjer, allmänna kriterier och verifieringsförfaranden på grundval av vilka det är möjligt att göra en allmän bedömning av huruvida tjänsternas kvalitet motsvarar kraven på det sätt som förutsätts

för att det ska föreligga en skyldighet att använda tjänsterna.

Enligt paragrafens 3 mom. ska kommunala myndigheter vid skötseln av sina lagstadgade uppgifter använda sådana behövliga gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning vars anordnande statliga myndigheter svarar för och för vars del de direkta kostnader som tjänsterna orsakar de kommunala myndigheterna ersätts av statens medel. Den skyldighet som föreskrivs i den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen avgränsas så att skyldigheten att använda tjänsterna inte med stöd av den föreslagna paragrafen kan gälla sådana tjänster vars användning kräver att de kommunala myndigheterna ska göra offentliga upphandlingar eller betala serviceavgifter. De direkta kostnader som orsakas av gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning, som åtminstone består av kostnaderna för användningen och tillhandahållandet av tjänsterna, ska kunna ersättas av statens medel. Om den servicecentral som avses i 5 § i den föreslagna lagen även tillhandahåller kommunala myndigheter stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning, kommer tjänsterna visserligen att vara avgiftsbelagda i enlighet med 11 §, men kostnaderna kommer för kommunernas del att bäras av en statlig myndighet som av statens medel ska anvisas ett behövligt anslag för ändamålet.

I paragrafens 4 mom. finns ett bemyndigande att utfärda förordningar om de frågor som avses i paragrafen. De bemyndiganden som ingår i den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen ska preciseras så att det bestäms att det genom förordning ska vara möjligt att utfärda närmare organisations-, verksamhets- eller tjänstespecifika bestämmelser om i vilken omfattning gemensamma tjänster åtminstone ska användas. Innan statsrådet utfärdar en förordning om minimianvändningen av stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning ska den delegation som avses i 5 § i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen höras. Med tanke på preciseringen av hur omfattande skyldigheten att använda tjänsterna är och med tanke på anordnandet av tjänsteproduktionen är det viktigt att den statsrådsförordning som avses i denna paragraf träder

i kraft samtidigt som den föreslagna lagen. Det är även med tanke på kraven på god förvaltning viktigt att organisations-, verksamhets- och tjänstespecifika preciserande bestämmelser utfärdas framför allt om skyldigheten att använda stödtjänsterna för e-tjänster och e-förvaltning, vilka har en mer direkt inverkan på medborgarnas och företagets rättigheter och skyldigheter. Med stöd av övergångsbestämmelserna i 20 § 2 mom. i den föreslagna lagen ska den skyldighet att använda gemensamma tjänster som avses i 2 och 3 mom. gälla sådana tjänster som avses i en förordning som utfärdats med stöd av 2 § 4 mom., i den omfattning som föreskrivs i en förordning som utfärdats med stöd av 3 § 4 mom. Skyldigheten att använda gemensamma tjänster träder i kraft inom två år efter att tjänsterna blivit tillgängliga och senast då serviceavtalet för motsvarande tjänster som myndigheten själv skaffat löper ut.

4 §. Denna paragraf föreslås innehålla bestämmelser om finansministeriets ansvar och uppgifter vid styrningen av den verksamhetshelhet som avses i den föreslagna lagen. Enligt den föreslagna paragrafen har finansministeriet till uppgift att styra anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och tjänsternas kvalitet samt tjänsternas interoperabilitet och förenlighet med den övergripande arkitekturen i enlighet med informationsförvaltningslagen. Dessa uppgifter hänför sig till de styrningsuppgifter som åläggs finansministeriet i informationsförvaltningslagen. Vid finansministeriet bildar dessa uppgifter en enhetlig helhet när det gäller styrningen av informationsförvaltningen inom statsförvaltningen, anordnandet av statens gemensamma tjänster, den elektroniska kommunikationen och statens och kommunernas samarbete i anslutning till informationsförvaltningen. Finansministeriet svarar också för den allmänna administrativa och strategiska styrningen av produktionen av de gemensamma tjänster som avses i denna lag samt för styrningen av den informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskapen, övriga beredskapen och säkerheten. Enligt denna paragraf svarar finansministeriet dessutom för styrningen av produktionen av sådana tjänster som avses i denna lag hos andra aktörer än

den servicecentral som avses i 5 §. Den allmänna administrativa styrningen innebär att finansministeriet svarar åtminstone för normstyrningen av den gemensamma tjänsteproduktionen och för beredningen av normerna. Med strategisk styrning avses t.ex. att finansministeriet fastställer långsiktiga riktlinjer för verksamheten och allmänna resultatmål för tjänsteproduktionen, vilka kan gälla t.ex. tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och kvalitet.

5 §. Denna paragraf föreslås innehålla bestämmelser om den servicecentral som tillhandahåller gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. Enligt den föreslagna paragrafen tillhandahålls och utvecklas dessa tjänster av den servicecentral som hör till finansministeriets förvaltningsområde. Servicecentret kan också ha andra uppgifter. Till dess uppgifter kan t.ex. höra att tillhandahålla informations- och kommunikationstekniska tjänster och integrationstjänster i säkerhetsnätet med stöd av 9 och 11 § i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät. Tjänster i säkerhetsnätet kan å andra sidan även betraktas som sådana gemensamma grundläggande informationstekniktjänster som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen, varvid servicecentret kan ha till uppgift att tillhandahålla dem även med stöd av denna bestämmelse. Eftersom lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät kommer att vara en speciallag i förhållande till den föreslagna lagen, bör servicecentret utses till denna uppgift med stöd av den nämnda lagen. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen har överlämnats till riksdagen den 23 maj 2013. Avsikten är att de branschoberoende IKT-uppgifter som berör informationssäkerhet och beredskap på grundnivå, förhöjd nivå och hög nivå inom statsförvaltningen ska koncentreras till den servicecentral som avses i 5 § i den föreslagna lagen, med undantag för de uppgifter som enligt lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät helt och hållet

ska skötas av det statsägda Suomen Erillisverkot Oy.

Enligt paragrafens 2 mom. kan statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informations-systemtjänster även tillhandahållas av en annan statlig myndighet, en enhet som i enlighet med 10 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007) är anknuten till en kund som avses i 7 §, eller en aktör som tillhandahåller tjänster med stöd av sådan ensamrätt som avses i 12 § i lagen om offentlig upphandling eller föreskrivs i någon annan lag. Statsrådet ska fatta beslut om andra tillhandahållare av tjänster än den som avses i 1 mom. Om en aktör som inte hör till statsförvaltningen utses till tillhandahållare av dessa tjänster, ska ett uppdragsavtal gällande uppgifterna ingås mellan staten och tillhandahållaren, där tillhandahållaren förbinder sig att sköta de uppgifter som avses i denna lag. Syftet med denna bestämmelse är att göra det möjligt att i varje enskilt fall ordna tjänsteproduktionen på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Paragrafen möjliggör ändamålsenlig arbetsfördelning mellan olika enheter, t.ex. mellan den servicecentral som avses i 1 mom. och det statsägda Suomen Erillisverkot Oy, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy och Försörjningsberedskapscentralen. Syftet med bestämmelsen är inte att skapa en konkurrensställning mellan dessa enheter, utan varje enhet ska koncentrera sig på sitt eget särskilda uppgiftsområde vid tillhandahållandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Då sådana gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informations-systemtjänster som avses i denna lag anförtros en anknuten enhet som sköter en särskild statlig uppgift ska man säkerställa att dessa nya uppgifter inte äventyrar den särskilda uppgift som ålagts enheten i fråga. Suomen Erillisverkot Oy kan med stöd av bestämmelsen utses t.ex. till tillhandahållare av tjänster i Myndighetsradionätet VIRVE. Dess uppgifter kan till denna del regleras genom en sådan statsrådsförordning som avses i 2 mom. Denna bestämmelse möjliggör också i fortsättningen flexibla lösningar för koncentring av tillhandahållandet av statens gemensamma grundläggande informationsteknik-

tjänster och gemensamma informationssystemtjänster, även när det gäller andra tjänster än sådana som ska tillhandahållas av den servicecentral som avses i 1 mom. Sådana tjänster kan förekomma i synnerhet inom sektorn för informationssystemtjänster, eftersom avsikten är att den servicecentral som avses i 1 mom. i inledningsskedet ska koncentrera sig framför allt på tillhandahållandet av grundläggande informationstekniktjänster. Till de tillhandahållare av statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster som avses i paragrafen hör även de aktörer som tillhandahåller tjänster enligt lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen har överlämnats till riksdagen 23.5.2013. Tillhandahållandet av tjänsterna grundar sig i detta fall på den ensamrätt som föreskrivs i den nämnda lagen.

Enligt paragrafens 2 mom. kan närmare bestämmelser om uppgifterna och verksamhetsmetoderna för en sådan tillhandahållare av tjänster som avses i denna paragraf i samband med tillhandahållandet av tjänster i enlighet med denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om styrningen av tillhandahållaren av statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. Med hjälp av bestämmelserna i denna paragraf har man för avsikt att göra det möjligt att leda och styra servicecentrets verksamhet med beaktande av de särdrag som präglar verksamheten samt kraven på dess serviceförmåga. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. är servicecentret ett ämbetsverk vid vars tjänsteproduktion, styrning och ledning, uppföljning och övervakning samt finansiering och kostnadsredovisning företagsekonomiska principer iakttas. Med dessa principer avses i samband med servicecentrets verksamhet åtminstone att servicecentrets verksamhetsutgifter, inklusive investerings- och utvecklingsutgifter, ska täckas med de serviceavgifter som tas

ut hos kunderna. Servicecentrets investeringar ska periodiseras med hjälp av avskrivningar och de ska likaså inkluderas i de serviceavgifter som tas ut hos kunderna. Vidare ska servicecentrets fakturering basera sig på de fastställda och prissatta, dvs. produktifierade, tjänster som tillhandahålls kunderna. Servicecentret eftersträvar emellertid inte företagsekonomisk vinst i sin verksamhet. Genom bestämmelserna i den föreslagna lagen och de förordningar som utfärdas med stöd av den samt med hjälp av praktiska verksamhetsmodeller skapas förutsättningar för servicecentret att sköta de uppgifter som föreskrivs för centralen i den föreslagna lagen i enlighet med målsättningarna. Avsikten är att iakttagandet av företagsekonomiska principer ska stödjas genom den interna redovisningen och utvecklandet av den. I 1 mom. hänvisas till lagens 12 § 1 mom., som gäller fastställandet av de avgifter som servicecentret tar ut.

Enligt paragrafens 2 mom. svarar finansministeriet för den strategiska styrningen av servicecentret, för styrningen av den informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskapen, övriga beredskapen och säkerheten samt för styrningen i enlighet med företagsekonomiska principer. Finansministeriet ska även fastställa långsiktiga riktlinjer och resultatmål för servicecentret. I denna paragraf definieras det på vilket plan finansministeriet svarar för servicecentrets resultatstyrning. Avsikten är att styrningen ska gälla uppställandet av allmänna strategiska mål ur ett statligt helhetsperspektiv. Vid styrningen av servicecentrets informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskap är det möjligt att säkerställa att man inom verksamheten ser till att de tjänster som är viktiga för säkerheten inom statsförvaltningen kan tillhandahållas på ett tillförlitligt sätt. Vid behov kan styrningen också beröra servicecentrets verksamhet t.ex. under störningar eller i situationer som äventyrar cybersäkerheten. Finansministeriet ska framför allt ges till uppgift att svara för servicecentrets styrning i enlighet med företagsekonomiska principer. Det är viktigt att det särskilt föreskrivs om detta, eftersom servicecentret i enlighet med paragrafens 1 mom. ska iaktta företagsekonomiska principer vid sin tjänstproduktion.

Enligt paragrafens 3 mom. kan närmare bestämmelser om förfarandena vid styrningen, uppföljningen och övervakningen av servicecentrets verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet. En sådan förordning kan gälla t.ex. förfarandena för uppföljning av att företagsekonomiska principer följs eller metoderna för uppföljning och verifiering av beredskapen och säkerheten.

7 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om styrelsen för den servicecentral som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster.

Servicecentrets förvaltningsmodell motsvarar i huvuddrag förvaltningsmodellen för statliga affärsverk. Med hjälp av förvaltningsmodellen eftersträvas emellertid företagsekonomiska särdrag i ämbetsverkets verksamhet, vilka möjliggör ledning av centralen på ett sätt som lämpar sig väl för avgiftsbelagd serviceverksamhet. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska servicecentret ha en styrelse som tillsätts av statsrådet. Statsrådet kan utse eller avsätta en styrelsemedlem eller hela styrelsen. Statsrådet ska utse en av styrelsemedlemmarna till ordförande och en till vice ordförande. Styrelsen ska bestå av högst åtta medlemmar, som ska företräda sådan sakkunskap med anknytning till statsförvaltningen, den övriga offentliga förvaltningen, företagsledning inom den privata sektorn samt inom området för informations- och kommunikationsteknik som är viktig med tanke på servicecentrets verksamhet. Också personalen ska vara representerad i styrelsen. Styrelsemedlemmarnas straffrättsliga och skadeståndsrättsliga tjänsteansvar för beslut som berör servicecentret grundar sig direkt på de bestämmelser som berör saken.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om styrelsens allmänna befogenheter. Enligt detta moment ska styrelsen leda och övervaka servicecentrets verksamhet. Styrelsen har hand om servicecentrets förvaltning och ser till att dess verksamhet ordnas på behörigt sätt samt att servicecentret arbetar i enlighet med finansministeriets styrning. Styrelsen ska även svara för att tillsynen över servicecentret är ordnad på behörigt sätt. Styrelsen kan i enskilda fall fatta beslut i ären-

den som hör till verkställande direktörens uppgifter.

Paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om de särskilda uppgifter som preciserar styrelsens allmänna befogenheter. Dessa uppgifter motsvarar i tillämpliga delar de uppgifter som enligt lagen om statliga affärsverk åligger styrelsen för ett affärsverk. Enligt den föreslagna paragrafen ska styrelsen särskilt 1) lägga fram förslag till budget för servicecentret, 2) besluta om servicecentrets verksamhets- och ekonomiplanering och resultatmål inom ramen för de långsiktiga riktlinjer och resultatmål som fastställts av finansministeriet, 3) besluta om utvecklandet av servicecentret inom ramen för de långsiktiga riktlinjer och resultatmål som fastställts av finansministeriet, 4) besluta om servicecentrets betydande investeringar och övriga utgifter med lång verkningstid, 5) besluta om försäljning och köp av lös egendom, 6) besluta om ekonomiskt betydelsefulla ärenden som berör servicecentrets verksamhet eller tillgångar, 7) upprätta servicecentrets bokslut och den verksamhetsberättelse som ingår i det, samt 8) behandla och avgöra övriga ärenden som är vittgående och betydelsefulla med avseende på servicecentrets verksamhet.

I paragrafens 4 mom. finns bestämmelser om beslutsfattandet i styrelsen. Avsikten är att styrelsens beslutsfattande i huvudsak ska motsvara beslutsfattandet i ett aktiebolags styrelse. Enligt den föreslagna bestämmelsen blir majoritetens åsikt styrelsens beslut. Om rösterna faller lika avgör ordförandens röst. Styrelsen kan i enskilda fall även fatta beslut i ärenden som hör till verkställande direktörens uppgifter.

Enligt paragrafens 5 mom. regleras styrelsemedlemmars jäv i förvaltningslagen (434/2003). Det är fråga om en informativ hänvisning till förvaltningslagen. Det är motiverat att de allmänna bestämmelserna om jäv för tjänstemän tillämpas, eftersom styrelsemedlemmarna är underställda tjänsteansvar i sina uppgifter och fattar beslut som är centrala och viktiga med tanke på ämbetsverkets verksamhet.

Enligt paragrafens 6 mom. kan närmare bestämmelser om styrelsens uppgifter och beslutsfattande utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om servicecentrets verkställande direktörs allmänna befogenheter och förhållande till styrelsen. Enligt paragrafens 1 mom. ska verkställande direktören leda och utveckla servicecentrets verksamhet, sköta servicecentrets löpande förvaltning samt se till att servicecentrets verksamhet är resultatrik och ordnad på ett tillförlitligt sätt. Verkställande direktören ska se till att styrelsens beslut verkställs och följa styrelsens föreskrifter samt informera styrelsen om åtgärder och händelser som är betydelsefulla med avseende på servicecentrets verksamhet. Servicecentret har även en ledningsgrupp som är underställd verkställande direktören. Verkställande direktörens uppgifter är i tillämpliga delar desamma som uppgifterna för verkställande direktören för ett statligt affärsverk.

Enligt paragrafens 2 mom. kan närmare bestämmelser om verkställande direktörens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §. I denna paragraf finns bestämmelser om servicecentrets personal. I paragrafen bestäms det att servicecentrets verkställande direktör är anställd i tjänsteförhållande och att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på verkställande direktörens ställföreträdare då denne fungerar som ställföreträdare för direktören. Paragrafen innehåller dessutom en informativ hänvisningsbestämmelse till skadeståndslagen (412/1974). Servicecentrets övriga personal är enligt bestämmelsen anställd i arbetsavtalsförhållande. I anslutning till detta bestäms det i övergångsbestämmelserna i lagens 19 § att anställningsförhållandena för personer i tjänsteförhållanden omvandlas till arbetsavtalsförhållanden då uppgifter överförs från ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning till den servicecentral som avses i 5 §.

10 §. I paragrafen finns bestämmelser om servicecentrets kunder. Enligt den föreslagna paragrafen är statliga ämbetsverk och inrättningar kunder hos servicecentret. Avsikten är att servicecentret i huvudsak ska tillhandahålla statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk grundläggande informationstekniktjänster. Genom att definiera kundkretsen har man för avsikt att styra det nya servicecentrets verksamhet så att servicecentret endast i

begränsad utsträckning kommer att bedriva verksamhet inom sådana sektorer där upphandlingen av tjänster ska konkurrensutsättas i enlighet med lagen om offentlig upphandling. Avsikten är att servicecentret inte i egenskap av anbudsgivare ska delta i anbuds-förfaranden t.ex. inom den kommunala sektorn.

Enligt paragrafens 1 mom. kan också statliga affärsverk och andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen, offentligrättsliga inrättningar, riksdagen samt företag och sammanslutningar som sköter offentliga förvaltnings- eller serviceuppgifter vara kunder hos servicecentret. Med stöd av denna bestämmelse kan bl.a. kommuner och samkommuner, aktörer inom den medelbara statsförvaltningen, såsom Finlands skogscentral eller Arbetshälsoinstitutet, fonder utanför statsbudgeten och Folkpensionsanstalten vara kunder hos servicecentret. Denna bestämmelse inverkar dock inte på frågan om huruvida aktörer som inte hör till staten kan anlita servicecentrets tjänster utan att konkurrensutsätta dem. Genom denna paragraf har man för avsikt att göra det möjligt att erbjuda en bredare kundkrets än enbart statliga myndigheter sådana gemensamma tjänster vars anordnande staten svarar för, i sådana fall där det är ändamålsenligt och möjligt utan konkurrensutsättning. Med stöd av denna bestämmelse kan tjänster tillhandahållas t.ex. sådana kunder för vars del tjänsteproduktionen har reglerats i lagstiftningen eller med stöd av den. Bestämmelsen gör det även möjligt för servicecentret att tillhandahålla tjänster i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och t.ex. vissa andra tjänster som eventuellt enligt senare beslut med stöd av ensamrätt ska tillhandahållas också andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen. Vidare kan servicecentret med stöd av bestämmelsen erbjuda kommunala myndigheter sina tjänster även i sådana exceptionella fall där motsvarande tjänster som en kommunal myndighet behöver inte finns tillgängliga på annat håll. I detta fall har den kommunala myndigheten möjlighet att använda sig av direktupphandling hos servicecentret.

Närmare bestämmelser om servicecentrets kunder kan enligt paragrafens 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom

att på förordningsnivå utfärda bestämmelser om kunderna visar man vilka organisationer som vid den aktuella tidpunkten är eller kan vara kunder hos servicecentret. Då man på förordningsnivå utfärdar närmare bestämmelser om kundorganisationerna möjliggörs också större flexibilitet i den reglering som berör servicecentrets kunder, där bl.a. sådana organisatoriska och strukturella förändringar som sker inom kundkretsen kan beaktas. Genom att på förordningsnivå utfärda närmare bestämmelser om kundkretsen kan man även förtydliga t.ex. vilka enheter inom den medelbara offentliga förvaltningen som är kunder hos servicecentret. För att en enhet inom den medelbara offentliga förvaltningen ska kunna anlita servicecentrets tjänster utan att konkurrensutsätta dem måste dock även de krav som anges inom upphandlingslagstiftningen vara uppfyllda. Genom bestämmelser som utfärdas på förordningsnivå har man emellertid inte för avsikt att förplikta kunder att använda servicecentrets tjänster, vilket inte heller är möjligt, utan bestämmelser om skyldigheten att använda tjänster ingår i den föreslagna lagens 3 §.

11 §. Servicecentret har enligt 1 mom. i denna paragraf en kunddelegation som stöder dess kundstyrning och utvecklandet av dess verksamhet. Avsikten är att åtminstone utvecklings- och riktlinjerna för verksamheten samt frågor som hänför sig till tjänsternas kvalitet ska behandlas i kunddelegationen. Delegationen ska även kunna lägga fram initiativ som berör dessa frågor för servicecentrets styrelse eller för finansministeriet. Avsikten är att en representant för finansministeriet ska vara ordförande för delegationen och att den ska ha representanter för alla förvaltningsområden. Delegationen tillsätts av finansministeriet.

Enligt paragrafens 2 mom. kan närmare bestämmelser om kunddelegationen och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om de avgifter som tas ut för servicecentrets tjänster och om serviceavtalen. I den föreslagna paragrafens 1 mom. regleras grunderna för de avgifter som tas ut för tjänster som tillhandahålls av den servicecentral som avses i 5 §. De prestationer som service-

centret tillhandahåller kunderna är avgiftsbelagda prestationer. Avgifterna ska enligt förslaget täcka servicecentrets totala kostnader för prestationerna. Till de totala kostnader som orsakas av tillhandahållandet av en prestation räknas utöver de särkostnader som hänför sig till utvecklandet och tillhandahållandet av prestationen även prestationens andel av förvaltnings-, lokal- och kapitalkostnaderna samt av de statliga myndigheternas övriga gemensamma kostnader. Ifall även andra statliga myndigheter deltar i produktionen av prestationen, räknas även de ovan nämnda kostnader som orsakas av dessa myndigheter till prestationens totala kostnader.

Enligt paragrafens 2 mom. ska servicecentret avtala om de tjänster den tillhandahåller och om avgifterna för enskilda prestationer i de serviceavtal som ingås med kunderna. Avsikten är att serviceavtalen ska gälla tills vidare och att deras innehåll årligen ska justeras.

13 §. Denna paragraf föreslås innehålla bestämmelser om vilka aktörer som kan vara tillhandahållare av statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning. En sådan aktör ska vara en statlig myndighet, en enhet som i enlighet med 10 § i lagen om offentlig upphandling är anknuten till en kund som använder sådana tjänster som avses i denna lag, eller en aktör som tillhandahåller tjänster med stöd av sådan ensamrätt som avses i 12 § i lagen om offentlig upphandling eller föreskrivs i någon annan lag. Om en aktör som inte hör till statsförvaltningen utses till tillhandahållare av dessa tjänster, ska ett uppdragsavtal gällande uppgifterna ingås mellan staten och tillhandahållaren, där tillhandahållaren förbinder sig att sköta de uppgifter som avses i denna lag. Syftet med denna bestämmelse är att göra det möjligt att ordna tillhandahållandet av tjänsterna på det sätt som är ändamålsenligast i varje enskilt fall. Bestämmelsen möjliggör en ändamålsenlig arbetsfördelning och styrning av arbetsfördelningen mellan de enheter inom statsförvaltningen som för närvarande kan anses tillhandahålla gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning. Då en aktör ges i uppdrag att tillhandahålla gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning ska man säkerställa att enhetens

primära uppgifter inte äventyras av dessa uppgifter. Till de enheter som avses i den föreslagna paragrafen hör åtminstone Statskontoret och Regionförvaltningens enhet för informationsförvaltningstjänster (AHTI). Även Skatteförvaltningen tillhandahåller med stöd av en specialbestämmelse en företagsidentifieringstjänst. Denna paragraf gör det även möjligt för den servicecentral som avses i 5 § att i framtiden tillhandahålla stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning.

Enligt paragrafens 2 mom. kan närmare bestämmelser om tillhandahållarens uppgifter och verksamhetsmetoder i samband med tillhandahållandet av stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §. I denna paragraf finns bestämmelser om de kunder som använder sådana stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som avses ovan i 13 §. Till kunderna hos tillhandahållare av statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning hör enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. statliga ämbetsverk, inrättningar och affärsverk, andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen, offentligrättsliga inrättningar, riksdagen, fonder utanför statsbudgeten samt företag och sammanslutningar som sköter offentliga förvaltnings- eller serviceuppgifter. Enligt denna bestämmelse kan t.ex. kommuner och samkommuner samt aktörer inom den medelbara statsförvaltningen höra till kunderna.

Enligt paragrafen 2 mom. kan närmare bestämmelser om kunderna hos en tillhandahållare av dessa tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom att på förordningsnivå utfärda bestämmelser om kunderna visar man vilka organisationer som vid den aktuella tidpunkten är eller kan vara kunder hos servicecentret. Genom bestämmelser som utfärdas på förordningsnivå har man däremot inte för avsikt att förplikta kunder att använda servicecentrets tjänster, vilket inte heller är möjligt, utan bestämmelser om skyldigheten att använda tjänster ingår i den föreslagna lagens 3 §.

15 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om beredskapsskyldigheten för tillhandahållare av sådana tjänster som avses i denna lag och om hanteringen av störningar.

Enligt paragrafens 1 mom. ska tillhandahållarna av tjänster genom beredskapsplaner och förberedande åtgärder med tanke på verksamheten vid störningar under normala förhållanden eller under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder se till att deras verksamhet och tjänsteproduktion fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Vid tillhandahållandet och användningen av sådana tjänster som avses i lagen iakttas enligt 2 mom. under normala förhållanden och vid störningar under dem de principer om prioritet och skyndsamhet samt annan viktighetsklassificering som finansministeriet fastställt på förhand, om inte något annat bestäms någon annanstans i lag. Finansministeriet ska innan principerna fastställs höra de berörda tjänsternas tillhandahållare och kunder samt ministerierna. Om tillhandahållaren är en aktör som inte hör till statsförvaltningen ska en uttrycklig överenskommelse om iakttagandet av dessa principer ingå i det uppdragsavtal som berör tillhandahållandet av tjänsterna. Dessa principer och revideringarna av dem kan vara bransch- eller kundspecifika, varvid man ska höra de aktörer för vars del användningen av aktörens tjänster påverkas av den viktighetsklassificering som fastställs i principerna. Avsikten är att man med hjälp av hörandet ska säkerställa att de principer som till denna del styr tjänsteproduktionen är objektiva, att tjänsternas tillförlitlighet och kontinuitet beaktas så väl som möjligt samt att principerna är motiverade med avseende på statsförvaltningens helhetsintresse och tryggandet av samhällets vitala funktioner. Det är i regel finansministeriet som fattar beslut om principerna, men enligt den föreslagna paragrafen ska statsrådet fatta beslut om principer som är vittgående och samhällsligt betydelsefulla. Sådana principer som är vittgående och samhällsligt betydelsefulla kan hänföra sig t.ex. till hanteringen av situationer som är av betydelse för tryggandet av samhällets vitala funktioner eller uppnåendet av Finlands cyberstrategiska mål. De befogenheter som finansministeriet anförtros i den föreslagna paragrafen och tillämpningen av de ovan nämnda principerna berör normala förhållanden och störningar av

dem. Genom denna paragraf ändras således inte de befogenheter som regleras i 105 § i beredskapslagen (1552/2011) och som tillämpas under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen.

16 §. I denna paragraf föreslås det att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2014.

17 §. Denna paragraf föreslås innehålla bestämmelser om överföringen av uppgifts- och verksamhetshelheter från statliga ämbetsverk och inrättningar till den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 §. Enligt den föreslagna paragrafen ska de uppgifter och funktioner som hänför sig till grundläggande informationstekniktjänster och informationssystemtjänster vid statliga ämbetsverk och inrättningar överföras till den servicecentral som avses i 5 § inom två år efter lagens ikraftträdande. I denna bestämmelse ges statsrådet befogenheter att fatta beslut om de statliga ämbetsverk och inrättningar samt enheter underställda dem från vilka uppgifter och funktioner ska överföras, samt om tidpunkten för överföringarna.

18 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om överföringen av avtal, förbindelser och anhängiga ärenden. Då uppgifter och funktioner överförs till servicecentret överförs enligt övergångsbestämmelsen också de avtal och förbindelser som hänför sig till dessa uppgifter och funktioner, liksom därmed anknutna rättigheter och skyldigheter, samt anhängiga ärenden.

19 §. I denna paragraf regleras överföringen av personal till den servicecentral som avses i 5 §. De uppgifter som ska överföras till servicecentret sköts för närvarande både av tjänstemän och av personer i arbetsavtalsförhållanden. Då uppgifter överförs från statliga ämbetsverk och inrättningar till servicecentret blir den personal som arbetar i dessa uppgifter enligt paragrafens 1 mom. anställd i arbetsavtalsförhållande vid servicecentret. Visstidsanställd personal i dessa uppgifter övergår till servicecentret för den tid som anställningsförhållandet varar. Därigenom tryggas anställningsförhållandenas kontinuitet i samband med överföringen för alla anställda som sköter sådana uppgifter som ska överföras, vare sig de är anställda i tjänsteförhållande eller i arbetsavtalsförhållande. I paragrafens 1 mom. bestäms det också att an-

ställningsförhållandet hos staten för dessa personers del anses ha fortgått utan avbrott när anställningsförmånerna bestäms. Detta innebär dock inte att de grunder för lönesystemen eller anställningsvillkor som iakttas vid sådana ämbetsverk från vilka personer överförs kommer att tillämpas vid den servicecentral som avses i 5 §. De tjänster med stöd av vilka de överförda uppgifterna dittills har skötts ska dras in.

Enligt paragrafens 2 mom. ska servicecentret ge dem som arbetar i uppgifter som överförs en skriftlig utredning om de centrala anställningsvillkoren senast en månad innan uppgifterna överförs. Innan servicecentret inleder sin verksamhet ska denna utredning ges av finansministeriet. Den som arbetar i uppgifter som ska överföras får utan iakttagande av den uppsägningstid som annars tillämpas eller oavsett uppsägningstidens längd säga upp sitt tjänste- eller arbetsavtalsförhållande så att det upphör vid tidpunkten för överföringen. Syftet med att informera om de centrala anställningsvillkoren är att göra det möjligt för den berörda personen att i samband med överföringen genuint pröva hurvida det anställningsförhållande som erbjuds är sådant att han eller hon inom ramen för den arbetsrättsliga avtalsfriheten är beredd att ta emot det. Denna bestämmelse motsvarar i tillämpliga delar bestämmelserna om arbetstagares och tjänstemäns uppsägningsrätt i samband med verksamhetsöverlåtelse. Målsättningen är att man ska ingå arbetsavtal med de personer som ska överföras innan överföringarna genomförs.

Enligt paragrafens 3 mom. ska servicecentrets verkställande direktör första gången utses av finansministeriet. Avsikten är att därigenom göra det möjligt för servicecentret att på ett effektivt sätt inleda sin verksamhet genast då lagen träder i kraft.

20 §. Denna paragraf innehåller bestämmelser om när skyldigheten att ta i bruk gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster träder i kraft. Enligt den föreslagna paragrafen ska sådana statliga ämbetsverk eller inrättningar som avses i 3 § 1 mom. ta i bruk de gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster som avses

i en förordning som utfärdats med stöd av 2 § 4 mom., i den omfattning som föreskrivs i en förordning som utfärdats med stöd av 3 § 4 mom., i det skede då det berörda ämbetsverkets eller den berörda inrättningens uppgifter överförs till servicecentret. I den föreslagna paragrafen bestäms det också att myndigheter som avses i 3 § 2 och 3 mom. ska ta i bruk de gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som avses i en förordning som utfärdats med stöd av 2 § 4 mom., i den omfattning som föreskrivs i en förordning som utfärdats med stöd av 3 § 4 mom., inom två år efter att tjänsterna blivit tillgängliga och senast då serviceavtalet för motsvarande tjänster som myndigheten själv skaffat löper ut.

1.2 Lagen om upphävande av 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen

11 §. Det föreslås att denna paragraf ska upphävas och att bestämmelser med motsvarande innehåll ska tas in i den föreslagna nya lagen, eftersom paragrafen i fråga om sitt innehåll utgör en del av den författningshelhet som berör anordnandet av informations- och kommunikationstekniska tjänster. Enligt den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen ska de myndigheter som avses i 2 § 2 mom. 1–3 punkten i lagen använda de gemensamma informationstekniska lösningar som de behöver och som är en förutsättning för e-tjänster och som stöder anslutning till de elektroniska tjänsterna. Paragrafen innehåller en hänvisning till de myndigheter som anges i bestämmelserna om lagens tillämpningsområde, vilka är 1) statliga ämbetsverk och inrättningar samt statens affärsverk, 2) domstolar och andra rättskipningsorgan när de sköter administrativa uppgifter, samt 3) kommunala myndigheter när de sköter i lag föreskrivna uppgifter. Det föreslås alltså att de gällande bestämmelserna ska överföras till den föreslagna nya lagen. Skyldigheten att använda gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning regleras i 3 § 2 och 3 mom. i den föreslagna lagen. De föreslagna momenten innehåller särskilda bestämmelser om skyldigheten att använda gemensamma

tjänster, dels för statliga ämbetsverk och inrättningar och dels för kommunala myndigheter. Informationsförvaltningslagens gällande bestämmelse som berör statliga ämbetsverk och inrättningar ändras så att skyldigheten att använda gemensamma tjänster inte längre är direkt förbunden med myndighetens behov av att använda tjänsterna. Enligt den föreslagna paragrafen ska gemensamma tjänster användas om inte organisationen av tekniska eller funktionella skäl nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller en del av den. Den gällande bestämmelse som berör kommunala myndigheter ändras å sin sida så att skyldigheten att använda gemensamma tjänster ska omfatta sådana tjänster vars anordnande statliga myndigheter svarar för och för vars del de direkta kostnader som tjänsterna orsakar de kommunala myndigheterna ersätts av statens medel.

En definition av sådana stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som avses i informationsförvaltningslagens ovan nämnda paragraf föreslås ingå i 2 § 2 mom. 3 punkten i den föreslagna lagen.

Bestämmelser om de gemensamma informationstekniska lösningar som är en förutsättning för elektronisk kommunikation och som stöder anslutning till de elektroniska tjänsterna och bestämmelser om i vilken omfattning lösningarna ska tillämpas får enligt den gällande 11 § i informationsförvaltningslagen utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan en förordning av statsrådet utfärdas ska delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen höras i frågan. Detta bemyndigande ska överföras till den nya lagen. Samtidigt ska bemyndigandet förtydligas och preciseras.

Enligt den gällande informationsförvaltningslagen ska statliga ämbetsverk och inrättningar och statens affärsverk samt domstolar och andra rättskipningsorgan när de sköter administrativa uppgifter använda de gemensamma informationstekniktjänster och de informationssystemtjänster som de behöver. Bestämmelser om de grundläggande informationstekniktjänster och de informationssystemtjänster som ska användas gemensamt och om i vilken omfattning tjänsterna ska användas får enligt informations-

förvaltningslagens bemyndigande utfärdas genom förordning av statsrådet. Den gällande bestämmelsen ska överföras till den föreslagna lagen. Skyldigheten att använda gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster regleras i 3 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Bestämmelsen ska ändras så att skyldigheten ges en ovillkorligare form och så att det är möjligt att avvika från skyldigheten endast på grundval av noggrant definierade kriterier. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska statliga ämbetsverk och inrättningar använda gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster, om inte organisationen nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller en del av den på grund av statens övergripande arkitektur, sådana åtgärder i anslutning till informationsförvaltningen som är nödvändiga med tanke på enhetlig verksamhet, de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas interoperabilitet eller omständigheter som avses i 2 § 3 mom. i den föreslagna lagen och som hänför sig till tjänsternas kvalitet, säkerheten eller beredskapen. Den föreslagna paragrafen innehåller dessutom en bestämmelse om det förfarande som ska iakttas då man fattar beslut om möjligheten att avvika från skyldigheten att använda gemensamma tjänster.

13 §. Det föreslås att 2 mom. i denna paragraf ska upphävas. Enligt det gällande momentet i informationsförvaltningslagen ska myndigheterna inom den offentliga förvaltningen ta i bruk de tjänster enligt 11 § som de behöver inom två år efter det att tjänsten finns till förfogande och den förordning av statsrådet som avses i 11 § har trätt i kraft eller senast när serviceavtalet för en sådan tjänst som motsvarar tjänsten i fråga och som upphandlats självständigt löper ut. Det föreslås att denna övergångsbestämmelse ska upphävas och att 20 § 2 mom. i den föreslagna lagen ska innehålla en motsvarande bestämmelse om när kommunala myndigheters skyldighet att ta i bruk gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning träder i kraft. De övergångsbestämmelser som gäller statliga ämbetsverks och inrättnings skyldighet att använda gemensamma tjänster

ska revideras i fråga om sitt innehåll. Dessa bestämmelser ingår i 20 § 1 och 2 mom. i den föreslagna lagen.

1.3 Lagen om upphävande av 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret

2 §. Det föreslås att 4 mom. i denna paragraf ska upphävas, eftersom bestämmelser om sådana gemensamma elektroniska stöd-tjänster för service och förvaltning som avses i detta moment ska ingå i den föreslagna nya lagen. I 2 § 2 mom. 3 punkten i den föreslagna lagen finns en definition av dessa tjänster, i 3 § 2 och 3 mom. regleras skyldigheten att använda tjänsterna, i 13 § finns bestämmelser om tillhandahållare av tjänsterna och i 14 § finns bestämmelser om kunderna hos tillhandahållarna av dessa tjänster. Dessa tjänster tillhandahålls för närvarande av Statens IT-servicecentral som finns vid Statskontoret. Avsikten är att produktionen av dessa tjänster i huvudsak ska överföras till den nya servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 §. Med stöd av 13 § i den föreslagna lagen utfärdas bestämmelser om tillhandahållarna av dessa tjänster.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster innehåller följande bemyndiganden att utfärda förordningar:

– 2 § 4 mom.: Närmare bestämmelser om de gemensamma tjänsterna och de kvalitetskrav som avses i 3 mom. samt om förfarandena för verifiering av kvaliteten och kostnadseffektiviteten utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 3 § 4 mom.: Närmare organisations-, verksamhets- eller tjänstespecifika bestämmelser om minimianvändningen av gemensamma tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 5 § 3 mom.: Närmare bestämmelser om uppgifterna och verksamhetsmetoderna för en sådan tillhandahållare av tjänster som avses i denna paragraf i samband med tillhandahållandet av tjänster i enlighet med denna

lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 6 § 3 mom.: Närmare bestämmelser om förfarandena vid styrningen, uppföljningen och övervakningen av servicecentrets verksamhet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 7 § 6 mom.: Närmare bestämmelser om styrelsens uppgifter och beslutsfattande kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 8 § 2 mom.: Närmare bestämmelser om verkställande direktörens uppgifter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 10 § 2 mom.: Närmare bestämmelser om servicecentrets kunder kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 11 § 2 mom.: Närmare bestämmelser om kunddelegationen och dess uppgifter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 13 §: Närmare bestämmelser om tillhandahållarens uppgifter och verksamhetsmetoder i samband med tillhandahållandet av stöd-tjänster för e-tjänster och e-förvaltning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

– 14 §: Närmare bestämmelser om kunderna hos en tillhandahållare av tjänster kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Ur statsförfattningsrättslig synvinkel ska propositionen granskas med avseende på grundlagens bestämmelser om utfärdandet av förordningar, statsförvaltningens organisering och den kommunala självstyrelsen. Propositionen medför inga inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheter som regleras i 2 kap. i grundlagen.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag.

Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet.

Lagförslaget innehåller flera bemyndiganden att utfärda förordningar, som i fråga om sitt materiella innehåll och sin omfattning är exakt utformade och noggrant avgränsade. De förordningar som kan utfärdas med stöd av den föreslagna lagen berör inte individens rättigheter, skyldigheter eller intressen, utan det är endast fråga om bestämmelser som preciserar lagstiftningen angående den verksamhet och det samarbete som myndigheter och andra enheter inom den offentliga förvaltningen bedriver, eller bestämmelser som preciserar ansvaret och skyldigheterna för sådana myndigheter inom den offentliga förvaltningen eller tjänsteproducenter som avses i denna lag. Den föreslagna lagen är en allmän lag som berör anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och som även innehåller bestämmelser av ramlagskaraktär. Syftet med den föreslagna lagen är att förbättra kvaliteten och interoperabiliteten i fråga om statens informations- och kommunikationstekniska tjänster samt förbättra tjänsteproduktionens kostnadseffektivitet och styrning. Även om lagen berör organiseringen av den interna verksamheten inom den offentliga förvaltningen, har lagen och de förordningar som utfärdas med stöd av den även indirekta samhällsliga konsekvenser som är av vittgående betydelse och viktiga i principiellt avseende. Därför ska de förordningar som utfärdas med stöd av den föreslagna lagen utfärdas av statsrådet. Enligt den föreslagna lagen, informationsförvaltningslagen och reglementet för statsrådet svarar finansministeriet för beredningen och föredragningen av förordningarna.

Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning. Enligt bestämmelsens motivering är det dock på sin plats att viktiga arrangemang för statsförvaltningen alltid regleras genom lag.

I och med den föreslagna lagen regleras anordnandet av statens gemensamma infor-

mations- och kommunikationstekniska tjänster genom allmänna bestämmelser som berör tjänsterna samt tillhandahållarna av tjänster och deras uppgifter. Enligt lagens bestämmelser är det även med stöd av förordning möjligt att anförtro befintliga eller framtida aktörer uppgifter som hänför sig till tjänsteproduktionen. Utöver bestämmelserna om tjänsteproduktionen innehåller den föreslagna lagen också bestämmelser om styrningen av tjänsterna och tjänsteproduktionen. Anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster utgör som helhet betraktat en offentlig förvaltningsuppgift. Finansministeriet bär helhetsansvaret för anordnandet av dessa tjänster. Den offentliga makt som hänför sig till anordnandet av tjänsterna utövas av finansministeriet eller av någon annan myndighet som svarar för myndighetsuppgifter i anslutning till denna helhet. De uppgifter som hänför sig till tjänsteproduktionen, såsom uppgifterna för den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 §, är offentliga förvaltningsuppgifter som kräver teknisk och funktionell specialsakskunskap, som stöder myndighetsverksamheten och som utförs under de ovan nämnda myndigheternas styrning och övervakning. Inom ramen för dessa uppgifter fattas inte förvaltningsbeslut som berör t.ex. individens eller företags rättigheter, skyldigheter eller intressen. Servicecentret fattar inte heller i anslutning till sin serviceverksamhet sådana ensidiga myndighetsbeslut som inverkar på kundernas rättigheter eller skyldigheter, utan dess verksamhet baserar sig på avtal. Vid tillhandahållandet av tjänster i enlighet med den föreslagna lagen utövas således inte offentlig makt. Den servicecentral som avses i den föreslagna lagens 5 § fattar emellertid vissa beslut som är förknippade med utövning av offentlig makt, t.ex. upphandlingsbeslut. Av de skäl som nämnts ovan behöver uppgifterna för den statliga myndighet som avses i 5 § i den föreslagna lagen dock inte regleras i lag, men med beaktande av de konsekvenser som inrättandet av ämbetsverket medför för anordnandet av informationsförvaltningsuppgifterna vid alla statliga ämbetsverk och inrättningar, kan det anses vara fråga om ett sådant viktigt arran-

gemang inom statsförvaltningen som ska regleras i lag.

Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen ska bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Förhållandet mellan propositionen och kommunernas självstyrelse måste granskas i synnerhet när det gäller 2, 3, 10 och 14 § i lagförslaget. Enligt 2 § 1 mom. i den föreslagna lagen är statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster sådana tjänster för vars del statsförvaltningen ansvarar för tjänsternas produktion och vilka allmänt och i stor omfattning används eller är avsedda att användas som stöd vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt 10 § 1 mom. i den föreslagna lagen kan också andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen än statliga myndigheter höra till de kunder som använder statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster. På grundval av detta kan även kommunala myndigheter tillhandahållas tjänster. Med stöd av 14 § i den föreslagna lagen kan kommunala myndigheter på motsvarande sätt höra till de kunder som använder statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning, även om detta inte uttryckligen konstateras i bestämmelsen. Detta framgår emellertid indirekt av att 3 § 3 mom. i den föreslagna lagen innehåller bestämmelser också om de kommunala myndigheternas skyldighet att använda gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning. Det faktum att de gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster som avses i den föreslagna lagen kan tillhandahållas kommunala myndigheter och att också kommunala myndigheter kan vara kunder hos tillhandahållarna av dessa tjänster begränsar inte den kommunala självstyrelse som avses i grundlagen, eftersom det endast är fråga om en möjlighet som ges kommunerna och beslutanderätten tillkommer kommunerna själva. Den definition av statens gemensamma tjänster som ingår i 2 § inverkar i princip inte heller på omfattningen av kommunernas självstyrelse, eftersom man inte med stöd av bestämmelsen har för avsikt att överföra kom-

munernas ansvar för anordnandet av informations- och kommunikationstekniska tjänster till staten. Avsikten med den definition som ingår i paragrafen är endast att visa att man med statens gemensamma tjänster avser även sådana gemensamma tjänster vars anordnande staten svarar för och som kan tillhandahållas också aktörer som inte hör till statsförvaltningen, om det är möjligt med stöd av den föreslagna lagen eller annan lagstiftning.

Den skyldighet att använda gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som anges i 3 § 3 mom. i den föreslagna lagen inskränker däremot kommunernas självstyrelse. Avsikten är dock inte att genom den föreslagna bestämmelsen påverka kommunernas lagstadgade uppgifter i förhållande till nuläget, utan bestämmelsen motsvarar i fråga om sina grunder bestämmelsen i 11 § 2 mom. i informationsförvaltningslagen. Det faktum att denna bestämmelse som ska upphävas och tas in i den föreslagna lagen till sitt innehåll preciseras i förhållande till nuläget har emellertid inte några konsekvenser för den kommunala självstyrelse som anges i grundlagen. Den skyldighet att använda gemensamma tjänster som anges i den föreslagna lagen gäller fortsättningsvis kommunala myndigheter endast då de sköter lagstadgade uppgifter (jfr GrUU 46/2010 rd).

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt den föreslagna lagen kommer endast statliga myndigheter att utöva offentlig makt i anslutning till anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster. Tillhandahållandet av dessa tjänster innefattar emellertid också sådana offentliga förvaltningsuppgifter som kräver teknisk och funktionell specialsakskap som stöder verksamheten och som utförs under de statliga myndigheternas styrning och övervakning, men som dock inte

innefattar utövning av offentlig makt. Därför kan dessa uppgifter enligt 5 och 13 § i den föreslagna lagen även skötas av andra aktörer än myndigheter inom den offentliga förvaltningen, då de villkor som enligt de föreslagna bestämmelserna hänför sig till upphandlingslagstiftningen är uppfyllda. En sådan tillhandahållare av gemensamma tjänster är t.ex. Suomen Turvallisuusverkko Oy, som i fortsättningen ska tillhandahålla nät- och infrastrukturtjänster i säkerhetsnätet, på det sätt

som framgår av regeringens proposition med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen (RP 54/2013 rd).

På dessa grunder anses det att propositionen är förenlig med grundlagen och att de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

På grundval av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att effektivisera statens informations- och kommunikationstekniska funktioner, förbättra de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas kvalitet och interoperabilitet samt förbättra kostnadseffektiviteten och styrningen när det gäller produktionen av dessa tjänster. Genom denna lag förtydligas strukturerna för anordnandet av statens informations- och kommunikationsteknik genom administrativ samordning av statens informations- och kommunikationstekniska funktioner. Genom lagen skapas ramar för anordnandet av enhetlig produktion och användning av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Om inte något annat bestäms i denna lag, tillämpas lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) på styrningen av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen och på främjandet och säkerställandet av informationssystemens interoperabilitet.

2 §

Gemensamma tjänster

Statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster är tjänster för vars anordnande statliga myndigheter svarar och som allmänt och i stor omfattning används eller är avsedda att användas som stöd vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter, som inte kräver branschspecifika

lösningar eller betydande branschspecifikt kunnande och som grundar sig på allmänt använda informations- och kommunikationstekniska lösningar.

Statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster omfattar

1) *gemensamma grundläggande informationstekniktjänster*, vilka avser fysisk utrustning, program som krävs för utrustningens funktion, datakommunikations- och kommunikationstjänster samt därmed anknutna helheter av infrastruktur- och stödtjänster,

2) *gemensamma informationssystemtjänster*, vilka avser sådana informationssystem och därmed anknutna tjänster som stöder skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter eller likartad verksamhet inom olika organisationer,

3) *gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning*, vilka avser informations- och kommunikationstekniska lösningar som krävs för att bygga upp elektroniska tjänster eller som stöder anslutning till elektronisk service.

De gemensamma tjänsterna ska vara kostnadseffektiva, allmänt tillämpliga för sitt användningsändamål, välfungerande, tillförlitliga, användarvänliga och tillgängliga samt tillhandahållas jämnt inom hela landet. De gemensamma tjänsterna ska vara förenliga med den övergripande arkitekturen för statens informationsförvaltning och med beskrivningarna och definitionerna av interoperabiliteten samt uppfylla behövliga krav på informationssäkerhet och beredskap.

Närmare bestämmelser om de gemensamma tjänsterna, om de kvalitetskrav som avses i 3 mom. och om förfarandena för verifiering av kvaliteten och kostnadseffektiviteten utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Skyldighet att använda gemensamma tjänster

Statliga ämbetsverk och inrättningar ska använda gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster, om inte organisationen nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller en del av den på grund av statens övergripande arkitektur, sådana åtgärder i anslutning till informationsförvaltningen som behövs med tanke på enhetlig verksamhet, de informations- och kommunikationstekniska tjänsternas interoperabilitet eller omständigheter som avses i 2 § 3 mom. Efter att ha hört det berörda ministeriet och den kunddelegation som avses i 11 § fattar finansministeriet beslut om kundens rätt att använda andra tjänster än gemensamma tjänster. Om finansministeriet och det berörda ministeriet är av olika åsikt, fattas beslutet av statsrådet.

Statliga ämbetsverk, inrättningar och af-färsverk ska använda gemensamma stöd-tjänster för e-tjänster och e-förvaltning, om inte organisationen av tekniska eller funktionella skäl nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller en del av den.

Kommunala myndigheter ska vid skötseln av sina lagstadgade uppgifter använda sådana behövliga gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning vars anordnande statliga myndigheter svarar för, och för vars del de direkta kostnader som tjänsterna orsakar de kommunala myndigheterna ersätts av statens medel.

Närmare organisations-, verksamhets- eller tjänstespecifika bestämmelser om minimianvändningen av gemensamma tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan en statsrådsförordning om minimianvändningen av stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning utfärdas ska den delegation som avses i 11 § i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen höras.

4 §

Styrning av gemensamma tjänster

Finansministeriet har till uppgift att styra anordnandet av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och tjänsternas kvalitet samt tjänsternas interoperabilitet och förenlighet med den övergripande arkitekturen, på det sätt som föreskrivs i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen. Finansministeriet svarar för den allmänna administrativa och strategiska styrningen av produktionen av de gemensamma tjänster som avses i denna lag samt för styrningen av den informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskapen, övriga beredskapen och säkerheten.

5 §

Tillhandahållare av statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

Statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster tillhandahålls och utvecklas av ett servicecenter som hör till finansministeriets förvaltningsområde. Servicecentret sköter sina uppgifter på det sätt som avtalas i serviceavtalen. Servicecentret kan också ha andra uppgifter, i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag eller i annan lagstiftning eller i enlighet med vad som bestäms med stöd av annan lagstiftning.

Statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster kan även tillhandahållas av en annan statlig myndighet, en enhet som i enlighet med 10 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007) är anknuten till en kund som avses i 10 §, eller en aktör som tillhandahåller tjänster med stöd av sådan ensamrätt som avses i 12 § i lagen om offentlig upphandling eller föreskrivs i någon annan lag. Statsrådet beslutar om andra tillhandahållare av tjänster än den som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om uppgifterna och verksamhetsmetoderna för de tillhandahållare av tjänster som avses i denna paragraf vid tillhandahållande av tjänster i enlighet med denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Styrningen av det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

Det servicecenter som avses i 5 § är ett ämbetsverk vid vars tjänsteproduktion, styrning och ledning, uppföljning och övervakning samt finansiering och kostnadsberäkning företagsekonomiska principer ska iaktas. Bestämmelser om fastställande av avgifter för servicecentrets prestationer finns i 12 § 1 mom.

Finansministeriet svarar för den strategiska styrningen av servicecentret, för styrningen av servicecentrets informations- och kommunikationstekniska aktionsberedskap, övriga beredskap och säkerhet samt för styrningen av servicecentret i enlighet med företagsekonomiska principer. Finansministeriet fastställer långsiktiga riktlinjer och resultatmål för servicecentret.

Närmare bestämmelser om förfarandena vid styrningen, uppföljningen och övervakningen av servicecentrets verksamhet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Styrelsen för det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

Statsrådet tillsätter en styrelse för servicecentret och utser en av styrelsemedlemmarna till ordförande och en till vice ordförande. Styrelsen består av högst åtta medlemmar, som ska företräda sådan sakkunskap om statsförvaltning, övrig offentlig förvaltning och företagsledning inom den privata sektorn samt inom området informations- och kommunikationsteknik som är viktig med tanke

på servicecentrets verksamhet. Också personalen ska vara representerad i styrelsen.

Styrelsen leder och övervakar servicecentrets verksamhet. Styrelsen har hand om servicecentrets förvaltning samt ser till att verksamheten ordnas på behörigt sätt och att servicecentret arbetar i enlighet med finansministeriets styrning.

Styrelsen svarar för att tillsynen över servicecentret är ordnad på behörigt sätt.

Styrelsen ska särskilt

1) lägga fram förslag till budget för servicecentret,

2) besluta om servicecentrets verksamhets- och ekonomiplanering och resultatmål inom ramen för de långsiktiga riktlinjer och resultatmål som fastställts av finansministeriet,

3) besluta om utvecklandet av servicecentret inom ramen för de långsiktiga riktlinjer och resultatmål som fastställts av finansministeriet,

4) besluta om servicecentrets betydande investeringar och övriga utgifter med lång verkningstid,

5) besluta om försäljning och köp av lös egendom,

6) besluta om ekonomiskt betydelsefulla frågor som berör servicecentrets verksamhet och tillgångar,

7) upprätta servicecentrets bokslut och den verksamhetsberättelse som ingår i det,

8) behandla och avgöra övriga ärenden som är vittgående och betydelsefulla med avseende på servicecentrets verksamhet.

Som styrelsens beslut gäller den mening som omfattas av majoriteten. Om rösterna faller lika avgör ordförandens röst. Styrelsen kan i enskilda fall fatta beslut i ärenden som hör till verkställande direktörens uppgifter.

Bestämmelser om jäv för styrelsemedlemmar finns i förvaltningslagen (434/2003).

Närmare bestämmelser om styrelsens uppgifter och beslutsfattande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Verkställande direktören för det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

För ledningen och utvecklandet av servicecentret svarar dess verkställande direktör, som utnämns av styrelsen. Verkställande direktören sköter servicecentrets löpande förvaltning och ser till att servicecentrets verksamhet är resultatrik och ordnad på ett tillförlitligt sätt. Verkställande direktören ska se till att styrelsens beslut verkställs och följa styrelsens riktlinjer och anvisningar, samt informera styrelsen om åtgärder och händelser som är betydelsefulla med avseende på servicecentrets verksamhet. Servicecentret har en ledningsgrupp som lyder under verkställande direktören.

Närmare bestämmelser om verkställande direktörens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Personalen vid det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

Verkställande direktören står i tjänsteförhållande till servicecentret. Servicecentrets övriga personal är anställd i arbetsavtalsförhållande. På verkställande direktörens ställföreträdare tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då denne fungerar som ställföreträdare för direktören. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

10 §

Kunder hos det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

Statliga ämbetsverk och inrättningar är kunder hos servicecentret. Också statliga affärsverk, andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen, offentlighetsrättsliga inrättningar, riksdagen, fonder utanför statsbudgeten samt företag och organisationer som sköter offentliga förvaltnings- eller serviceuppgifter kan vara kunder hos servicecentret.

Närmare bestämmelser om servicecentrets kunder får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Kunddelegationen vid det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

Servicecentret har en kunddelegation som stöder dess kundstyrning och utvecklandet av dess verksamhet.

Närmare bestämmelser om kunddelegationen och dess uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Avgifter som tas ut för tjänster samt serviceavtal som ingås av det servicecenter som tillhandahåller statens gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster

De prestationer som servicecentret tillhandahåller kunderna är avgiftsbelagda. Avgifterna ska täcka servicecentrets totala kostnader för prestationerna.

Servicecentret avtalar om tjänsterna och om avgifterna för prestationerna i de serviceavtal som ingås med kunderna.

13 §

Tillhandahållare av statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning

Statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning kan tillhandahållas av en statlig myndighet som utsetts för denna uppgift, en enhet som i enlighet med 10 § i lagen om offentlig upphandling är anknuten till de kunder som behöver tjänsterna, eller en aktör som tillhandahåller tjänster med stöd av sådan ensamrätt som avses i 12 § i lagen om offentlig upphandling eller föreskrivs i någon annan lag.

Närmare bestämmelser om tillhandahållarens uppgifter och verksamhetsmetoder i samband med tillhandahållandet av stödtjänster

ter för e-tjänster och e-förvaltning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Kunder hos tillhandahållare av statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning

Statliga ämbetsverk, inrättningar och af-färsverk, andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen, offentlighetsrättsliga inrättningar, riksdagen, fonder utanför statsbudgeten samt företag och organisationer som sköter offentliga förvaltnings- eller serviceuppgifter kan vara kunder hos en tillhandahållare av statens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning.

Närmare bestämmelser om kunderna hos tillhandahållare av tjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Beredskap och störningar i tjänsteproduktionen

Tillhandahållare av sådana tjänster som avses i denna lag ska genom beredskapsplaner, genom förberedande åtgärder med tanke på verksamheten vid störningar under normala förhållanden eller verksamheten under undantagsförhållanden och genom andra åtgärder se till att deras verksamhet och tjänsteproduktion fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden.

Under normala förhållanden och vid störningar under normala förhållanden iakttas, om inte något annat bestäms i någon annan lag, av finansministeriet på förhand fastställda principer om prioritet och skyndsamt samt annan viktighetsklassificering beträffande tillhandahållande och användning av tjänster som avses i denna lag. Innan principerna fastställs ska finansministeriet höra de berörda tjänstetillhandahållarna, kunderna och ministerierna. Statsrådet beslutar om principer som är vittgående och samhälleligt betydelsefulla.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

17 §

Övergångsbestämmelse om uppgifter och funktioner

De uppgifter och funktioner som hänför sig till grundläggande informationstekniktjänster och informationssystemtjänster vid statliga ämbetsverk och inrättningar ska överföras till det servicecenter som avses i 5 § inom två år från lagens ikraftträdande. Statsrådet beslutar om de statliga ämbetsverk och inrättningar samt enheter underställda dem från vilka uppgifter och funktioner ska överföras, samt om tidpunkten för överföringarna.

18 §

Övergångsbestämmelse om avtal, förbindelser och anhängiga ärenden

När uppgifter och funktioner överförs till servicecentret överförs också de avtal och förbindelser som hänför sig till dessa uppgifter och funktioner, liksom därmed anknutna rättigheter och skyldigheter, samt anhängiga ärenden.

19 §

Övergångsbestämmelse om personalen

När uppgifter överförs från statliga ämbetsverk och inrättningar till servicecentret ska de som sköter dessa uppgifter anställas i arbetsavtalsförhållande vid servicecentret. Visstidsanställd personal som sköter dessa uppgifter övergår till servicecentret för den tid som deras visstidsanställning varar. För dessa personers del anses anställningsförhållandet hos staten ha fortgått utan avbrott med avseende på anställningsförmånerna. De tjänster som hänför sig till uppgifterna dras in.

Senast en månad innan uppgifter överförs ska servicecentret lämna dem som arbetar i uppgifterna en skriftlig redogörelse för de centrala anställningsvillkoren. Innan servicecentret har inlett sin verksamhet lämnas denna redogörelse av finansministeriet. Den som arbetar i uppgifter som överförs får utan iakttagande av den uppsägningstid som annars tillämpas eller oavsett uppsägningstidens längd säga upp sitt tjänste- eller arbetsavtalsförhållande så att det upphör vid tidpunkten för överföringen.

Servicecentrets verkställande direktör utses första gången av finansministeriet.

20 §

Övergångsbestämmelse om skyldigheten att använda gemensamma tjänster

Myndigheter som avses i 3 § 1 mom. ska ta i bruk de gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och gemensamma informationssystemtjänster som avses i en förordning som utfärdats med stöd av 2 § 4 mom., i den omfattning som föreskrivs i en förordning som utfärdats med stöd av 3 § 4 mom., i det skede då det berörda ämbetsverkets eller den berörda inrättningens uppgifter överförs till servicecentret.

Myndigheter som avses i 3 § 2 och 3 mom. ska ta i bruk de gemensamma stödtjänster för e-tjänster och e-förvaltning som avses i en förordning som utfärdats med stöd av 2 § 4 mom., i den omfattning som föreskrivs i en förordning som utfärdats med stöd av 3 § 4 mom., inom två år från det att tjänsterna blivit tillgängliga och senast då serviceavtalet för motsvarande tjänster som myndigheten själv skaffat löper ut.

2.

Lag

om upphävande av 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 11 § och 13 § 2 mom. i lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.**Lag****om upphävande av 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 2 § 4 mom. i lagen om statskontoret (305/1991), sådant det lyder i lag 317/2009.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 10 oktober 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Förvaltnings- och kommunminister *Henna Virkkunen*